

Vlaams
Parlement

vergadering **C226**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Wetenschap en Innovatie

van 18 juni 2020

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het schoolverlatersrapport 2020 van VDAB – 2563 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het schoolverlatersrapport van VDAB – 2578 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het schoolverlatersrapport van VDAB – 2591 (2019-2020)	5
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de stijging van het aantal niet-werkende werkzoekenden door de coronacrisis – 2516 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Ilse Malfroot aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het stijgende aantal niet-werkende werkzoekenden – 2566 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de faillissementsaanvraag van Swissport – 2526 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het Vlaamse herstructureringsbeleid naar aanleiding van het faillissement van Swissport – 2646 (2019-2020)	21
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de verlenging van de maatregel van tijdelijke werkloosheid – 2531 (2019-2020)	27
VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het relancebeleid van de private hr-dienstverleners – 2588 (2019-2020)	30
VRAAG OM UITLEG van Ilse Malfroot aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het welvaartsfonds – 2569 (2019-2020)	33

VRAAG OM UITLEG van Vincent Van Peteghem aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over bedrijven en hun systemisch risico voor de economie – 2605 (2019-2020)	36
VRAAG OM UITLEG van Ilse Malfroot aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over steunmaatregelen voor de textielverzorgingsbranche – 2634 (2019-2020)	40

VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het schoolverlatersrapport 2020 van VDAB
– 2563 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het schoolverlatersrapport van VDAB
– 2578 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het schoolverlatersrapport van VDAB
– 2591 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, naar goede jaarlijkse gewoonte werd het schoolverlatersrapport 2020 van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling (VDAB) bekendgemaakt, verplichte lectuur voor elke leerling, ouder en iedereen die betrokken is bij een studiekeuze in de komende dagen, weken of maanden. We kunnen daarin lezen in welke mate opleidingen al dan niet aanslaan op onze arbeidsmarkt. De studie toont een aantal trends die aansluiten – dat is geruststellend – bij de beleidskeuzes die in Vlaanderen worden gemaakt.

Zo toont het rapport het belang van werkervaring aan. Traditiegetrouw zijn er goede cijfers voor de leertijd, een opleidingsvorm die van oudsher dual wordt georganiseerd met een relatief laag aantal werkzoekenden na één jaar, meer bepaald 11,6 procent. De andere opleidingsvorm die dual wordt georganiseerd, namelijk het deeltijds beroepssecundair onderwijs, haalt een werkzoekendenaandeel dat bijna dubbel zo hoog ligt, maar toch nog een stuk beter is dan het aandeel werkzoekenden bij ongekwalificeerde uitstroom. Ook een specialisatiejaar dat zich veelal richt op een combinatie van leren en praktijk op de werkvloer, doet het percentage werkzoekenden smelten doorheen de verschillende opleidingstrajecten. Met een specialisatiejaar is men duidelijk veel beter voorbereid op de arbeidsmarkt.

Ten slotte zien we ook dat sommige evoluerende maatschappelijke noden met succes beantwoord worden door het onderwijs- en opleidingsveld, bijvoorbeeld in het domein maatschappelijke veiligheid waarvoor in het West-Vlaamse VIVES opleidingen zijn gecreëerd. Het aantal schoolverlaters daar neemt toe en ook deze vinden vlot de weg naar de arbeidsmarkt. Ook bij de zorgberoepen zien we een toename van het aantal schoolverlaters, maar helaas te weinig om de grote tekorten aan arbeidskrachten op te vullen.

Dat neemt niet weg dat er in het rapport een aantal cijfers zitten die ook enige ongerustheid met zich meebrengen. VDAB noemt het zelf zorgenkinderen op onze arbeidsmarkt. Dan gaat het over de mensen die zonder diploma op de arbeidsmarkt komen en we stellen vast dat zij het steeds moeilijker hebben. In het rapport lees ik: "In 2018 verlieten 70.606 jongeren in Vlaanderen de school. Een jaar later is 8,9 procent of 6262 van deze schoolverlaters op zoek naar werk. Na een gestage daling van het werkzoekendenpercentage tussen 2013 en 2018 (van 13,0 procent in 2013 naar 8,9 procent in 2018) blijft het in juni 2019 steken op 8,9 procent. (...). Een diploma blijft de beste garantie voor een goede start van een professionele

loopbaan, maar zeker op een continu veranderende arbeidsmarkt zullen vakoverschrijdende vaardigheden en levenslang leren steeds belangrijker worden.”

Minister, welke conclusies trekt u uit dit rapport? Welke beleidsacties vloeien daaruit voort? Welke initiatieven kan VDAB nog meer nemen in zijn werking om ongekwalificeerde en zeer laaggeschoolde jongeren intensiever en maatgerichter te begeleiden naar een job?

Het aantal STEM-schoolverlaters is stijgend in het beroepssecundair onderwijs en ook hun aandeel in de professionele bachelors stijgt. Bij masters en in het technisch secundair blijft het aandeel STEM-schoolverlaters eerder stabiel. Welke zaken kunnen we doen om het aantal STEM-schoolverlaters, zeker bij meisjes, nog op te krikken? Deze groep vindt immers bijzonder vlot de weg op de arbeidsmarkt. Misschien kan deze economische crisis nog meer dan voorheen de STEM-richtingen promoten, zoals ook in de relanceresolutie is gevraagd.

Het rapport toont aan dat het aantal schoolverlaters in onderwijsberoepen sterk is gedaald. Dat is zorgwekkend tegen een achtergrond van een vergrijzend onderwijspersoneel en van de toename van leerlingen. Wat kunt en wilt u doen om de instroom in de onderwijssector te verhogen?

De coronacrisis zorgt voor een mogelijk probleem van ongekwalificeerde uitstroom of voor een mogelijke groei van neetjongeren (not in education, employment or training). Worden hieromtrent proactief en in overleg met het onderwijsveld initiatieven genomen? Zo ja, welke?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Voorzitter, minister, collega's, op dinsdag 9 juni stelde u, minister, het 33ste schoolverlatersrapport voor. Het gaat om een onderzoek over de jongeren die in 2018 de school hebben verlaten. Een jaar later wordt bekeken wie als werkzoekend ingeschreven is. De resultaten geven ons een indicatie van de tewerkstellingskansen van de schoolverlaters in Vlaanderen.

Daar waar we in 2013 tot 2018 een gestage daling van het aantal werkzoekende jongeren zagen, blijkt dit cijfer in 2019 stabiel gebleven, voornamelijk door een groeivertraging van onze economie.

In het rapport wordt er dieper ingegaan op de zorgopleidingen. Het is algemeen bekend dat er een nijpend tekort is aan arbeidskrachten, zeker in deze coronatijden. Bovendien zorgt de vergrijzing van de maatschappij ervoor dat de vraag naar zorgpersoneel alleen maar zal toenemen.

De huidige coronacrisis maakt ook duidelijk hoe belangrijk een goede en kwaliteitsvolle gezondheidszorg is om in uitzonderlijke situaties te blijven functioneren. Voldoende en goed opgeleid zorgpersoneel is een absolute meerwaarde.

Minister, overweegt u, naar analogie van het STEM-actieplan, ook een actieplan uit te werken om de verschillende zorgopleidingen nog meer in de verf te zetten?

Welke zijn uw conclusies over deze cijfers met betrekking tot zorgopleidingen en het schoolverlatersrapport in het algemeen?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Voorzitter, er is niet veel gras meer voor mijn voeten. Ik zal dus niet te veel herhalen.

We hebben het schoolverlatersrapport gezien: 9 procent van de jongeren heeft na een jaar geen job. De daling die er de voorbije jaren is geweest, is nu gestopt. De

grote bekommernis is welke invloed corona daarop zal hebben. Want dit rapport is nog precorona.

Voor al het diploma blijkt belangrijk: 30 procent van jongeren zonder diploma zijn nog altijd werkloos. STEM is heel belangrijk, net als mensen in de zorg krijgen.

Dit is mijn korte samenvatting van wat de collega's al voortreffelijk hebben gezegd. Maar ik heb natuurlijk zelf ook wat vragen, die voor een stuk gelijklopen met die van mijn collega's. Hier en daar zijn er echter afwijkingen of aanvullingen.

Minister, welke conclusies trekt u uit dat rapport?

Ik kijk ook een beetje vooruit: welke algemene verwachtingen hebt u van de evolutie van jongerenwerkloosheid ten gevolge van de coronacrisis?

Wat zal VDAB doen met dit rapport? Welke extra inspanningen zal zij nemen voor de jongeren?

Heeft de samenwerking met Onderwijs al vruchten afgeworpen? Kunt u daarover al iets zeggen?

Verder heb ik een aantal vragen rond het duaal leren. Is er al een effect op de jobkansen van jongeren? Ik pols toch ook even – dat blijf ik met veel plezier doen – naar uw plannen rond de gemeenschapsdienst. Hebt u er al zicht op of u jongeren, die na twee jaar nog geen job hebben, daarin zult inschakelen?

Ten slotte heb ik nog een vraag rond STEM-profielen. Ook de collega's hebben daar al naar gevraagd. Welke inspanningen zullen er worden gedaan om de aandacht hiervoor gaande te houden nu we door de coronacrisis toch ook wel hebben gezien dat er handen tekort zijn? We wisten dat natuurlijk al langer, maar het is nu enorm naar boven gekomen in de zorg en ook in onderwijs. Ik dank u voor uw antwoord.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, bedankt voor de zeer interessante vragen. Ik zal ze zo goed mogelijk bundelen.

Het is, zoals jullie hebben opgemerkt, een precoronarapport. De tendensen die we zien, zullen dus wellicht een breuk kennen. Maar de vaststellingen die we doen, zullen wel actueel blijven. Daarvan ben ik overtuigd.

Een eerste belangrijke vaststelling is dat een diploma telt. Van de schoolverlaters die zonder diploma de arbeidsmarkt betreden, is bijna één op de drie na één jaar werkzoekend. Bij schoolverlaters die een getuigschrift of diploma secundair onderwijs behalen, is één op de tien werkzoekend na één jaar. Het komt er dus op aan om blijvend inspanningen te doen om die ongekwalificeerde uitstroom terug te dringen. En dat brengt me tot een volgende vaststelling, die ik eigenlijk positief vind.

De tweede vaststelling is namelijk dat werkervaring het verschil maakt. We zien dat het kunnen aantonen van werkervaring zeer waardevol is wanneer je een job wilt vinden. Dat blijkt uit de relatief lage werkzoekendenpercentages bij schoolverlaters uit de leertijd, namelijk 11,6 procent – collega Bothuyne wees er al op.

Collega Ongena, voor duaal leren is het nog te vroeg om uitspraken te doen, aangezien duaal leren dit jaar organiek werd uitgerold na drie jaar proefdraaien. Ik hoop echt dat de uitstroomcijfers inzake duaal leren alleen maar zullen verbeteren. Ik hoop ook dat de verdere uitvoering en verbreding ervan mogelijk zullen zijn en ervoor kunnen zorgen dat leerlingen die, zoals ik al vaker heb gezegd, mevrouw Vandromme, 'geen zittend gat hebben', met veel goesting voor dat duaal

leren zullen kiezen, omdat dat een ideale weg is naar een diploma en even waardevol is als het theoretische traject.

Een derde vaststelling is dat een STEM-diploma toekomst biedt op de arbeidsmarkt. Van de jongeren die afstudeerden met een diploma uit een STEM-richting, is maar 6 procent na een jaar op zoek naar werk. Dat is geen nieuwe vaststelling, want onze arbeidsmarkt schreeuwt om technische en wetenschappelijke profielen. Het huidige actieplan loopt af, en het is mijn intentie, zoals ook in de beleidsnota staat, om naar een nieuw actieplan 2020-2030 toe te werken in samenwerking met collega Weyts, bevoegd voor Onderwijs. We zullen daarbij aandacht moeten hebben voor het verhogen van de instroom in de STEM-opleidingen, het tijdig om- en bijscholen in STEM en voor STEM-jobs. Het is mijn ambitie om nog voor het reces een conceptnota naar de Vlaamse Regering te brengen.

Een belangrijk aandachtspunt zal zijn om ook meisjes warm te maken voor STEM. Dat is een evergreen. We zien dat jongeren genderklassieke keuzes maken: jongens kiezen voor STEM, meisjes veeleer voor zorg. Nochtans zijn er in die laatste sector ook meer en meer STEM-beroepen. We moeten daar ook op focussen, dat je ook in de zorg heel veel richtingen in de wetenschappen hebt, waar we elk talent warm voor moeten maken.

Ik had deze week trouwens overleg met de mensen van het STEM-platform. Ik heb hen gevraagd of postcorona de vraag naar STEM-profielen even groot zou blijven. We zien dat jongeren op de arbeidsmarkt die pas een diploma hebben, nu sneller hun job verliezen, zeker als ze met een interimcontract werken. Maar dat is geen enkel probleem, zeggen de mensen van het STEM-platform, STEM-profielen blijven acuut gevraagd worden en STEM blijft een zeer goede weg naar een job.

De vierde en laatste vaststelling is een heel persoonlijke uitsmijter: West-Vlamingen vinden het vlotst de weg naar de arbeidsmarkt. Ik laat even een stilte neerdwarrelen in deze zaal, om het goed te laten doordringen. (*Gelach*)

Er zijn heel veel vragen gesteld over welke initiatieven VDAB neemt of zal nemen voor kwetsbare en laaggeschoolde jongeren, zeker gezien de coronacrisis. Ik heb die vragen eigenlijk al een paar keer beantwoord, maar ik zal nog eens een inspanning doen. Voor het geval u zou twijfelen aan mijn inspanningen, kunt u de boeiende en zeer lezenswaardige antwoorden terugvinden op de website van het Vlaams Parlement. Er was onder andere vraag 2374 van mevrouw Gennez op 4 juni en vraag 2448 van mevrouw Sleurs op 11 juni.

Wat zijn de klemtonen? Ik begin met de cijfers. We zien nog geen opvallende evoluties in de cijfers van de coronacrisis op neetjongeren. Verwacht wordt dat we de eerste evoluties ervan na de zomer zullen zien. We weten dat neetjongeren bij een crisis vaak de eerste slachtoffers zijn, doordat bijvoorbeeld interimcontracten worden stopgezet, maar ook de eersten zijn die weer een job vinden als de arbeidsmarkt aantrekt. Het is dus nog even afwachten. VDAB en de partners staan klaar om de jongeren die niet aan de slag raken, snel in de dienstverlening op te nemen. Daarvoor worden een aantal maatregelen genomen. Zo voorziet VDAB in een gerichte en gepersonaliseerde opvolging. Jongeren kunnen online via chat vragen stellen aan onze sollicitatiecoaches over hoe ze moeten solliciteren. Eind juni vindt er een webinar plaats, specifiek voor schoolverlaters, met extra tips over hoe je moet solliciteren, inschrijven, het verschil maken tijdens je gesprek enzovoort.

We zetten in op warme overdracht. Per provincie en per regio maakt VDAB afspraken met de gespecialiseerde trajectbegeleiding, om te zorgen voor een warme overdracht voor de jongeren uit deeltijds leren en het buitengewoon secundair onderwijs. Er is een ESF-oproep (Europees Sociaal Fonds) in voorbereiding om kwetsbare jongeren door gespecialiseerde partners te laten begeleiden. Ik wil die oproep nog voor het reces lanceren. Dat zal de opvolger zijn van de huidige

werkinlevingsprojecten voor jongeren, die eind dit jaar aflopen. VDAB zal begin juli een reclamecampagne lanceren, gericht op jongeren en schoolverlaters, waarbij vooral wordt ingezet op social media, gezien de goede resultaten van de vorige online jongerencampagnes. Een affiche in een bushokje is minder effectief dan een online campagne, als het over jongeren gaat.

In mijn beleidsnota staat dat wie actief werk zoekt en er na twee jaar niet in slaagt om werk te vinden, kan worden verplicht om het competentieversterkend activeringstraject verder te zetten in gemeenschapsdienst. Uiteraard moet dat maatwerk zijn, waar mijns inziens de afstand tot de arbeidsmarkt primeert boven leeftijdsvoorwaarden. Maar het ene is niet incompatibel met het andere. Onze administratie onderzoekt op dit ogenblik in welk kader we die gemeenschapsdienst kunnen invoeren. Er zijn ook wat juridische obstakels die we moeten overwinnen. Dat dossier ligt niet stil. We zijn heel actief aan het zoeken hoe we dat als een activerend instrument kunnen inzetten.

Dan kom ik bij het luik 'Zorg en Onderwijs', collega's Bothuyne en Vandromme. Onderwijs ligt mij na aan het hart, dat weten jullie. Toen ik minister van Onderwijs werd, zei mijn vader: eens je gebeten bent door de onderwijsmicrobe, laat die je nooit meer los. Ik denk dat collega Gennez, collega Vandromme en anderen dat wel kunnen bevestigen. De vorige legislatuur hebben we een aantal maatregelen genomen om de instroom kwalitatief te versterken en het lerarenberoep aantrekkelijker te maken. Er werden toen fundamenteën gelegd.

Wat voor mij van belang is – en dat wil ik hier toch wel melden – is dat het vanaf volgend academiejaar voor werkzoekenden mogelijk zal zijn om de verkorte educatieve master te volgen, waarmee je aan de slag kunt in de hogere graden van het secundair onderwijs. Dat is de eerste master die VDAB structureel erkent als onderwijskwalificerend opleidingstraject met VDAB-opleidingscontract of OKOT. Dat betekent dat werkzoekenden die de opleiding volgen, kunnen rekenen op ondersteuning van VDAB. De opleiding is gratis voor hen, ze behouden hun uitkering en ze krijgen daarbovenop een vergoeding voor kinderopvang, transport en cursusmateriaal. Uiteraard zal die gericht zijn op cursisten die een knelpuntgerichte vakdidactiek volgen zoals economie, fysica, informatica, Frans, chemie ... Deze opleiding biedt een oplossing voor een grote groep potentiële zij-instromers die al beschikken over een masterdiploma en interesse hebben in het lerarenberoep.

Collega Vandromme, wat de zorgsector betreft, maakt het schoolverlatersrapport zeer duidelijk dat leerlingen uit zorgopleidingen vlot aansluiting met de arbeidsmarkt vinden vanwege de 'dubbele vergrijzing'. Enerzijds is er de stijgende zorgvraag als gevolg van de vergrijzing van de globale bevolking en anderzijds zijn er uitstromende babyboomers uit de zorgsector. Dus doordat mensen langer leven en door de grote pensioneringsgolf, is er een grote vraag naar arbeidskrachten in de zorgsector. Wie kiest voor een zorgopleiding en die met succes beëindigt, is dus zeker van een job. Zoals jullie in het rapport kunnen lezen, zijn er wel verschillen. De ene zorgopleiding leidt gemakkelijker naar een job dan de andere.

Om de instroom te versterken, is samenwerking tussen opleidingspartners, sectoren en een aantal beleidsdomeinen cruciaal. VDAB sluit daarom aan bij de taskforce van het kabinet Welzijn, geleid door de zorgambassadeur, rond de knelpunten in de zorg en neemt samen met gespecialiseerde partners heel wat acties om de beeldvorming over de sector te versterken, de instroom en matching te verbeteren, maar ook kandidaten via heroriëntering of opleiding toe te leiden naar de zorg.

Dat gebeurt met succes want in 2019 zijn er meer opleidingen die georganiseerd of erkend werden door VDAB gestart in de zorg dan in 2018. In totaal ging het in 2019 om 7119 gestarte opleidingen tegenover 6930 cursisten in 2018. Daarmee

steeg het aantal cursisten dat een opleiding in de zorgsector startte met een mooi percentage.

Toch ben ik ervan overtuigd, collega's, dat het in het zog van de coronacrisis belangrijk zal zijn om de maatschappelijke waardering voor de zorg maximaal te verzilveren door bijvoorbeeld de zorgopleidingen van VDAB extra in de kijker te zetten. Hiervoor zal VDAB in nauw overleg met de sector extra acties ondernemen om werkzoekenden met een hart en passie voor de zorg gericht toe te leiden en op te leiden.

Dat was een hele boterham, collega's, maar jullie hadden maar liefst veertien vragen gesteld.

Robrecht Bothuynne (CD&V): Dank u wel, minister. In vergelijking met de lengte en de inhoud van het schoolverlatersrapport zijn veertien vragen er eigenlijk nog opvallend weinig, want het is een zeer omvattend rapport dat heel onze arbeidsmarkt, en vooral de instroom op onze arbeidsmarkt, overschouwt. Er zijn daar nogal wat uitdagingen. Ik ben blij te horen dat u op heel korte termijn inspeelt op een aantal daarvan. Ik denk aan de conceptnota die aangekondigd werd.

Uit de cijfers blijkt eens te meer dat werkervaring een cruciaal element kan zijn om succesvol te zijn op de arbeidsmarkt. Er is een hele hervorming inzake het duaal leren. Worden op dat vlak de komende weken of maanden nog nieuwe stappen gezet, inzake het uitbreiden van het aanbod maar misschien vooral ook inzake het promoten van het aanbod? Want we hebben een systeem, maar op dit moment zijn het geen grote aantallen jongeren die daar hun weg in vinden.

Een elementje dat daarnaast staat, maar niet onbelangrijk is, is de leertijd. Die blijft bestaan als een duale opleidingsvorm voor jongeren met een iets ander profiel dan diegenen die voor het duaal leren kiezen. De cijfers van het schoolverlatersrapport bewijzen ook elk jaar opnieuw dat die leertijd wel degelijk een waarde heeft. Op welke manier wordt die in stand gehouden, eventueel gepromoot en gepositioneerd ten aanzien van het echte duaal leren zoals we dat hier decretaal in de vorige legislatuur hebben vormgegeven? Ik denk dat het duidelijk is dat die leertijd zijn waarde heeft, maar zonder investering en zonder steun kan die waarde niet worden gegarandeerd voor de toekomst.

Het OKOT-systeem lijkt me ondertussen zijn waarde voor de Vlaamse arbeidsmarkt heel uitdrukkelijk te hebben bewezen. Ik ben ook blij dat we daar voor onderwijs een bijkomende stap kunnen zetten. Zijn er nog stappen die zullen worden gezet om bijkomende onderwijskwalificerende trajecten aan te bieden? Ik denk dat, zeker met de crisis op de arbeidsmarkt die nu op ons afkomt, daarvan kan worden gebruikgemaakt om bijvoorbeeld mensen te herscholen in de richting van de zorgsector of andere knelpuntberoepen, om hun een nieuwe carrièrestart te geven en tegelijk een antwoord te geven inzake de knelpuntberoepen in de betrokken sectoren.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, dank voor uw antwoord. Ik heb nog een aantal aanvullingen. U verwees er zelf al naar dat de leerlingen uit West-Vlaanderen de beste leerlingen van de klas zijn. Ik vroeg me af of daar analyses van worden gemaakt: hoe komt het precies dat ze de besten van de klas zijn? *(Opmerkingen van Axel Ronse)*

Collega's hebben er ook op gewezen: werkervaring maakt het verschil. Dat is ook binnen duaal leren belangrijk. Minister, u weet dat ik een bijzondere aandacht hebt voor de specifieke doelgroep van de leerlingen in het deeltijds beroepssecundair onderwijs (dbso) die nog niet arbeidsrijp zijn, arbeidsbereid zijn. De uitdagingen

wat hen betreft, liggen niet alleen binnen Onderwijs en Werk, maar ook binnen Welzijn. Vanmiddag stel ik een vraag aan de minister in verband met het naadloos flexibel traject (NAFT). Men moet ervoor zorgen dat die leerlingen, die echt wel een zeer grote afstand hebben tot de arbeidsmarkt, ook worden ondersteund. Ik ben ervan overtuigd dat ook u die doelgroep een warm hart toedraagt.

Wat zorg en de link met wetenschappen betreft, dat kan ik alleen maar onderschrijven. Ik kijk ook uit naar het nieuwe ESF-project als opvolger voor de werk-inlevingsprojecten. Minister, ik denk dat het onderwijs toch nog altijd de oplossing biedt, ook in deze coronacrisis, want als we een oplossing willen vinden, dan moeten we een oplossing vinden voor het virus, en er is maar één oplossing, namelijk een goed vaccin vinden. Dat kan alleen met goed opgeleide wetenschappers, mensen die in de toekomst voor een STEM-opleiding en een STEM-job kiezen. We kijken uit naar wat volgt en naar de acties die u aankondigde.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, dank u wel voor uw omvangrijke antwoorden. Het is gezegd: dit is natuurlijk een precoronarapport. We zijn nu een coronavirus verder. Ik vind het echt wel belangrijk dat we op twee zaken heel sterk inzetten.

We weten dat nu al 9 procent van de jongeren na een jaar zonder job zit. Minister, wellicht zullen dat er door de coronacrisis meer worden, dus het lijkt me heel goed dat u toch wat conclusies trekt uit dat rapport en op sommige sporen extra gaat inzetten. We kijken ook uit naar uw plannen ter zake.

Een tweede belangrijke conclusie betreft de noodkreet in de zorgsector. Ik denk dat collega's dat ook al hebben gezegd. We wisten dat dat een probleem was, die arbeidsmarktkrapte was daar al groot, maar de coronacrisis heeft ons nog eens met de neus op de feiten gedrukt. Nog meer dan betere verloningsvoorwaarden lijkt de vraag in de sector me immers vooral een vraag naar meer handen te zijn. Ik denk dus dat ook de Vlaamse Regering op dat vlak echt wat stappen vooruit moet zetten.

Ik heb nog een kleine bijkomende vraag. Minister, naar aanleiding van het rapport hebt u een vurig pleidooi gehouden voor het zevende jaar in het bso, omdat blijkt dat zij die na zes jaar stoppen, nog zwakker op die arbeidsmarkt komen: 15 procent heeft nog geen job na een jaar, terwijl dat nog maar 8,5 procent, ongeveer de helft, is voor zij die hun zevende jaar wel doen. Hebt u al met uw collega van Onderwijs besproken wat u zou kunnen doen om leerlingen in het bso aan te moedigen om dat zevende jaar te doen?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, op een schriftelijke vraag in februari antwoordde u dat er ongeveer 17.600 – ik citeer uit het hoofd – mensen tekort waren om de jobs in de zorgsector in te vullen in de komende jaren. Dat zal er postcorona niet beter op zijn geworden. Tegelijk bleek ook dat zowel inzake onderwijsopleidingen als zorgopleidingen VDAB achterop hinkte. Ik denk dat we daar een tandje moeten bijsteken om die jobs in te vullen.

We hebben het per definitie over jongeren in dit rapport want het gaat over schoolverlaters. VDAB telt nu in elke provincie een aantal bemiddelaars met een rol als jongerenconsulent. Zij zouden bij uitstek de link moeten zijn tussen actoren uit het onderwijs, jeugdwerk en welzijn en ze zouden binnen VDAB diegenen moeten zijn die zeer outreachend naar de doelgroep werken. Hebt u er al enig zicht op wat de jongerenconsulenten concreet doen en hoe we van daaruit gericht kunnen inzetten op de laatste restgroep van bijna een op de tien Vlaamse jongeren die een jaar na afstuderen nog altijd niet aan de slag zijn?

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Minister, ik dank u voor de uitgebreide antwoorden. U hebt daarmee al heel wat vragen beantwoord, maar ik heb er toch nog enkele.

Dit onderzoek toont aan dat het aantal schoolverlaters stagneert. Dit kan te wijten zijn aan de groeivertraging in de economie. Het zijn cijfers van vorig jaar en ondertussen hebben we te maken met de grootste naoorlogse economische crisis. Het is dan ook belangrijk om deze situatie goed te monitoren en ervoor te zorgen dat de schoolverlaters deze crisis snel kunnen overbruggen en vlot de stap naar de arbeidsmarkt kunnen zetten.

In het rapport zien we een aantal cruciale aspecten die de positie van schoolverlaters bepalen. De minister heeft dit ook al een aantal keren aangekaart. Er is nog steeds een ongekwalificeerde uitstroom van 9 procent die het bijzonder moeilijk heeft op de arbeidsmarkt. Een dalende of vertraagde economische conjunctuur heeft dan ook een enorme impact op deze jongeren. Een op de drie ongekwalificeerde schoolverlaters is na een jaar nog steeds werkloos. Er wordt aangegeven dat jongeren die twijfelen aan een diploma in deze coronatijden toch moeten doorzetten. Het is dan ook ontzettend belangrijk om hen een hart onder de riem te steken en hen vooral te motiveren om toch dat diploma te behalen. Het versterkt namelijk hun positie op de arbeidsmarkt. Daarom moeten we absoluut inzetten op sensibilisering van jongeren en hen bewust maken van het belang van een diploma. Welke mogelijkheden ziet u daarvoor?

We zien in het onderzoek ook de belangrijke oplossingen voor de problematiek, namelijk de werkervaring. Werkervaring kan de lacune die het gebrek aan een diploma creëert, deels wegwerken. Duaal leren biedt hier een erg mooi alternatief als er schoolmoeheid is of als men niet meer op de schoolbanken wil zitten. Duaal leren is nog heel recent. We kunnen de impact dan ook nog niet inschatten, maar we kennen wel het succes. We moeten kwaliteitsvolle leerwerkplekken vinden die duurzaam zijn. Minister, kunt u een stand van zaken geven over het aantal leerwerkplekken in Vlaanderen? Zien we een toename?

Wat betreft de zorgopleidingen is de uitstroom naar de arbeidsmarkt hoog, wat een positieve evolutie is. We ervaren het echter ook als een absoluut knelpuntberoep. We kennen allemaal de berichten over de problemen met betrekking tot werkbaar werk in deze sector. Dat bepaalt mee het imago en de aantrekkelijkheid van de job. Welke initiatieven worden er nog genomen om de problematiek van werkbaar werk in deze sector weg te werken?

U hebt het ook gehad over de STEM-opleidingen. Ik ben alvast blij te horen dat u nog bijkomende initiatieven zult nemen en hierover in overleg zult gaan met Vlaams minister van Onderwijs, Ben Weyts.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Minister, ik heb nog twee heel concrete vragen. De eerste vraag sluit aan bij die van mevrouw Gennez. Ze vraagt of VDAB als jobcoach de mensen effectief toeleidt naar een job. Daarbij aansluitend, vraag ik me af of de mensen van VDAB op basis van individuele voorkeurencompetenties zelf voorstellen doen van opleidingen aan jongeren. Hoe pakken ze dat aan? Zetten ze die mensen effectief aan tot het volgen van een opleiding?

En twee, hebt u zicht op de drempels die er zijn voor de jongeren om een opleiding te volgen? Wat zijn de redenen waarom ze dat wel of niet zouden doen?

De voorzitter: Minister, de commissie heeft een grenzeloos vertrouwen in uw parate kennis.

Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik zal starten met de vraag over de West-Vlaamse leerlingen. Uit het onderwijsrapport blijkt effectief dat West-Vlaamse leerlingen het motorblok zijn – zoals men dat zegt – van het secundair onderwijs in Vlaanderen. Er is een onderzoek gebeurd waarbij men heeft bekeken hoe leerlingen die in de schooljaren 2008-2009 tot 2013-2014 een diploma haalden, het jaar nadien presteerden in het hoger onderwijs. Daaruit blijkt dat vanuit het aso de West-Vlamingen de meeste studiepunten behalen. Ook de tso'ers, vooral uit de richting industriële wetenschappen, doen dat. Men heeft nog veel studierichtingen in het tso onderzocht, en daaruit blijkt dat West-Vlamingen twintig keer de beste resultaten behalen in het hoger onderwijs. *(Opmerkingen van Imade Annouri)*

De vraag is gesteld, collega Annouri, dus moet ik ze beantwoorden. U kunt toch niet verwachten dat ik daar geen antwoord op heb. Bovendien word ik uitgedaagd over mijn parate kennis, dus moet ik dat toch zeggen.

Wat wel opvalt, is dat West-Vlamingen vaker kiezen voor een opleiding hogeschool. Ze doen het niet alleen omdat er geen volledig uitgebouwde universiteit in hun provincie is, maar ook omdat de scholen doorgaans voorzichtige studieadviezen geven. Socioloog Mark Elchardus heeft onderzoek gedaan en zegt dat West-Vlamingen hard werken, mikken op veilig, en gezagsgetrouwer zijn op school. Voilà, dat was helemaal op mezelf van toepassing.

Dat was het antwoord op de eerste vraag, een vraag van collega Vandromme, die nu weg is, maar die ik veiligheidshalve – en ook omdat ik er goesting in had – toch heb beantwoord. *(Opmerkingen van Tom Ongena)*

Het stopt nu hoor, maakt u zich geen zorgen. *(Opmerkingen van de voorzitter)*

Dat is duidelijk.

Meneer Bothuyne, vanuit Syntra Vlaanderen loopt er, samen met de sectoren in het onderwijsveld, een communicatiecampagne, specifiek gericht naar de directies, als ambassadeur, maar ook naar de jongeren en hun ouders. We doen eigenlijk maatwerk en we voeren geen campagnes in het algemeen.

Wat duaal leren betreft, hebben we gisteren gemeld dat de sectorconvenanten belangrijk zijn in de strijd tegen discriminatie. Maar die sectorconvenanten zijn ook van belang voor duaal leren, omdat dat een van de pijlers wordt waarvan binnen verschillende sectoren gevraagd wordt om extra op in te zetten.

Collega Bothuyne, leertijd blijft bijzonder waardevol. Er is een goede overdracht voorzien van Syntra Vlaanderen naar VDAB, met dank voor de goedkeuring van het decreet gisteren. Maar we moeten zien hoe we dat op termijn nog goed kunnen inkantelen.

OKOT is een zeer waardevol instrument. Maar we moeten goed kijken naar de kortste weg naar de arbeidsmarkt en de duurzaamheid. Daarom is de verkorte master een goed idee, omdat je maar een jaar tijd nodig hebt en er bovendien een heel grote uitstroom is naar werk, zeker wanneer je kiest voor de vakken die knelpuntgericht zijn.

Collega Vandromme, werkervaring telt binnen onderwijs, maar zal niet voor iedereen de ideale oplossing zijn. Ook hier moeten we proberen maatwerk te doen.

Collega Ongena, ik ben er nog niet zeker van dat de ongekwalificeerde uitstroom zal stijgen. We weten wel dat, in tijden van arbeidsmarktkrapte, jongeren zeer fel worden aangetrokken door de arbeidsmarkt. Vorig jaar nog heb ik hier verteld hoe

jongeren die een vakantiejob doen in tijden van arbeidskrapte soms door de werkgever worden gevraagd om te blijven. Men zegt dan dat dat diploma niet zo belangrijk is. Als er minder arbeidskrapte is, als er een beetje crisis is, merk je dat jongeren meer de neiging hebben om langer op te schoolbanken te blijven zitten. Het is nog afwachten of we noodzakelijkerwijze een knik zullen hebben. Wat wel zeker is, is dat een aantal jongeren de connectie met de school hebben verloren door corona. Maar de vraag is of ze in september terug naar school zullen gaan of zullen wegblijven van de schoolbanken.

Uw vraag over het zevende jaar is bijzonder interessant. U weet dat we in de hervorming van het secundair onderwijs een evolutie kennen. Nu krijg je na het zevende jaar je volwaardige diploma secundair onderwijs. Straks zal het zo zijn dat je na zes jaar je volwaardige diploma secundair onderwijs krijgt. De scholen maken zich daar wat zorgen over. We zullen grote inspanningen moeten doen om jongeren te stimuleren om toch dat zevende jaar te doen. Werkgevers weten dat als je een zevende jaar, zo'n specialisatiejaar in het beroepsonderwijs, hebt gedaan, je gewoon veel beter voorbereid bent op de arbeidsmarkt. We moeten zorgen dat de jaren ervoor kwalitatief zijn. Na zes jaar een diploma, dat is een wijziging, maar dat zevende jaar zal zeker nog zijn nut hebben.

Collega Gennez, het versterken van de instroom in de zorg is een zaak van velen. VDAB heeft daar zeker een rol in te spelen, maar ook onderwijs en de sector zelf. Het is een gezamenlijke verantwoordelijkheid die we moeten dragen.

Jongerenconsulenten werken in intensieve en persoonlijke dienstverlening. Ze begeleiden jongeren, maar wat misschien nog belangrijker is, is dat ze ook bouwen aan netwerken en lokale partnerschappen. Het is van belang dat we de jongeren niet van het kastje naar de muur sturen, maar dienstverleningen van een aantal partners rond hen bouwen. Dat zal de essentie van de nieuwe ESF-oproep zijn, om die netwerkvorming sterker te maken voor jongeren.

Collega Claes, u weet dat we de werkbaarheidscheques uitgebreid hebben naar de social profit. Dat was al lang een vraag van de social profit. Dat is nu gebeurd. Dat kan een antwoord zijn op de eerste zorg die u geuit hebt.

Het schoolverlatersrapport tout court is belangrijk als signaal aan de jongeren en hun ouders dat een diploma werkt. Ik vind het belangrijk om dat mee te geven: als je een diploma hebt, ben je minder kwetsbaar op de arbeidsmarkt. Maar ik geloof ook heel sterk in een warme overdracht tussen onderwijs en de arbeidsmarkt.

Met de werkbaarheidscheques kunnen organisaties en bedrijven investeren in werkbaarheidsanalyses. Er zijn op dit ogenblik ESF-oproepen rond werkbaarheid, waarbij we instrumenten aanbieden om aan de slag te gaan rond werkbaarheid. Je kunt met de cheque dus een analyse doen, om dan je werkbaarheid te verhogen door de dingen die in de ESF-oproep aangeboden worden.

Het aantal leerwerkplekken ken ik niet uit het hoofd, collega Claes. U kunt dat als een schriftelijke vraag stellen. Ik wil ze ook opvragen en aan de commissie bezorgen. Het is wel zo dat de sectorale partnerschappen hun taak opnemen. Ook in de duale addenda komt dat aan bod. Zodra we de cijfers hebben, zal ik ze u bezorgen.

We hebben een campagne gelanceerd rond werkbaar werk, samen met sociale partners. Ook de Vereniging voor Social-Profit Ondernemingen (Verso), dat verantwoordelijk is voor de social profit, doet mee. Ik suggereer u om eens naar werkbaarwerk.be te surfen. Daar vindt u ook een pak extra info.

Collega Malfroot, een VDAB-bemiddelaar kijkt naar wat de afstand tot de arbeidsmarkt is en of competentieversterking aangewezen is. Je hebt daarvoor een cluster zorg en onderwijs, met bemiddelaars die de kennis daarover hebben. Het is wel een aandachtspunt voor VDAB dat men ook voldoende aanklapt. We moeten het ijzer smeden als het warm is en de werkzoekenden er dan ook maximaal warm voor maken. Het is een terecht aandachtspunt dat u aanhaalt.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik heb verder geen opmerkingen. Wordt vervolgd.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de stijging van het aantal niet-werkende werkzoekenden door de coronacrisis – 2516 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Ilse Malfroot aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het stijgende aantal niet-werkende werkzoekenden – 2566 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): We hebben het de laatste maanden helaas al redelijk vaak gehad over tijdelijke werkloosheid, waarbij de mensen voor alle duidelijkheid wel nog hun job behouden, maar terugvallen op 70 procent van hun wedde. Maar naast de tijdelijke werkloosheid is er ook nog de reguliere werkloosheid. Lees: mensen die geen vaste betrekking hebben en die een werkloosheidsuitkering genieten.

In de werkloosheidscijfers was er al lange tijd een zeer sterk dalende trend. Sinds maart 2020 is de werkloosheidsgraad voor de eerste keer in 5 jaar gestegen. Het aantal mensen dat geen job heeft en een werkloosheidsuitkering geniet, is gestegen. In mei 2020 waren er een kleine 200.000 niet-werkende werkzoekenden. Dat is een stijging met ongeveer 14 procent in vergelijking met mei 2019. Er zijn verschillen tussen de provincies. Daarnet zagen we dat West-Vlaanderen het heel goed doet op het vlak van schoolverlaters. Hier zien we echter een wat negatievere trend voor West-Vlaanderen, die een knipperlicht doet branden: het heeft ongeveer 30.000 niet-werkende werkzoekenden. Dat is een stijging met maar liefst 22 procent, terwijl die stijging in, bijvoorbeeld, Vlaams-Brabant beperkt blijft tot 11 procent. Samengevat: in West-Vlaanderen is het aantal niet-werkende werkzoekenden veel forser gestegen dan in andere provincies. *(Opmerkingen van minister Hilde Crevits)*

West-Vlaanderen had wel een heel lage werkloosheidsgraad, dat zal er ook wel iets mee te maken hebben en dat kan een mogelijke verklaring zijn.

De provinciale verschillen even buiten beschouwing gelaten, vind ik de vragen die rijzen heel interessant. Zullen we op het vlak van de arbeidsmarkt nog dezelfde realiteit kennen na corona als ervoor? Herinner u het woord 'arbeidskrapte'. Het is al lang geleden dat we dat gehoord hebben. Ik denk niet dat er nog veel mensen dat woord in de mond zullen nemen. Toch zullen we op onze arbeidsmarkt nog altijd met een mismatch zitten. Veel mensen gaan ervan uit dat de eerste slachtoffers van corona de kwetsbare groepen zullen zijn. Dat zijn niet altijd de mensen die zeer fel gezocht worden door bedrijven.

Opvallend is dat bij de niet-werkende werkzoekenden het aandeel van midden- en hogeschoolden fors is toegenomen. Dat is opmerkelijk, dat hebben we nog niet zo vaak gezien. Het aandeel bij de middengeschoolden stijgt met 17,9 procent en bij de hogeschoolden met 18,7 procent. Voor alle duidelijkheid: in die cijfers zijn de tijdelijk werklozen niet opgenomen.

Ik vond het heel opmerkelijk en daarom wilde ik het in deze commissie onder de aandacht brengen.

Minister, hoe verklaart u die sterke stijging van het aantal niet-werkende werkzoekenden in Vlaanderen en in het bijzonder in de mooiste provincie ter wereld, West-Vlaanderen?

Wat is de mogelijke verklaring voor het hoge aandeel van de midden- en hogeschoolden bij de niet-werkende werkzoekenden?

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Ik ga de problematiek die de heer Ronse geschetst heeft, niet volledig herhalen en me beperken tot het stellen van mijn vragen.

Minister, welke conclusies trekt u uit de jongste werkloosheidscijfers van VDAB?

Welke maatregelen worden genomen, onder andere door VDAB, om werklozen opnieuw aan het werk te krijgen?

Hebt u er een idee van hoeveel werklozen er momenteel ten gevolge van de coronacrisis in een heropleidingstraject zitten? Over welke opleidingen gaat het?

Biedt VDAB maatwerk? Niet elk profiel is namelijk even makkelijk om te scholen. Bestaan er specifieke programma's voor bijvoorbeeld ontslagen horecapersoneel?

Worden mensen die werkloos werden als gevolg van corona toegewezen aan opleidingsprogramma's specifiek voor knelpuntberoepen?

Hoe zal VDAB de werkgevers perspectief geven op het aantrekken van talent, met meer oog voor competenties en interesses dan voor het diploma?

Hoe zal de Vlaamse overheid, als voorbeeldinstantie, zelf inspelen op het inzetten van werklozen ten gevolge van de coronacrisis, wetende dat de overheid vasthangt aan het Vlaams personeelsstatuut, dat zeer sterk gericht is op diploma's en minder op competenties?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, bedankt voor de vragen. In de eerste weken van de lockdown hebben heel wat ondernemingen hun uitzend- en andere tijdelijke krachten als eersten laten vertrekken, omdat de economische bedrijvigheid sterk was verminderd. Dat heeft in maart en april gezorgd voor een sterke stijging van de werkloosheid. In april gingen we zelfs over de 200.000 werkzoekenden. Dat hebben jullie gezien. In West-Vlaanderen was die stijging inzake werkloosheid sterker dan gemiddeld, namelijk plus 22,1 procent in mei ten opzichte van 2019. De gemiddelde stijging is 13,9 procent. Dat heeft een paar oorzaken. In West-Vlaanderen zijn relatief veel industriële productiebedrijven gevestigd, die vaker gebruikmaken van uitzendarbeid. Ook Brugge en de kustregio zijn natuurlijk zwaar getroffen als gevolg van het stilliggen van de horeca en het al dan niet op de kust gerichte toerisme. Bovendien was de werkloosheid vóór de crisis uitzonderlijk laag in West-Vlaanderen. Het aantal niet-werkende werkzoekenden is zowel in West- als in Oost-Vlaanderen met ongeveer 5400 personen toegenomen. Dat is dus

evenveel in absolute cijfers, maar in West-Vlaanderen geeft dat een stijging met 22,1 procent en in Oost-Vlaanderen een stijging met 13,8 procent. Dat is dus gewoon wiskunde, eigenlijk.

Na die eerste instroom in de werkloosheid van vooral tijdelijke krachten die hun job verloren, zagen we de arbeidsmarkt in april en mei vrijwel stilvallen. Er werden veel minder mensen werkloos dan normaal, maar er is ook veel minder aangeworven dan anders. Dat is natuurlijk zeer begrijpelijk. Eind mei begonnen die aanwervingen van werkzoekenden wel opnieuw aan te trekken. Ik verwacht in West-Vlaanderen daarom ook een herneming van de aanwervingen van werkzoekenden, maar dat zal de komende maanden uiteraard moeten blijken uit de cijfers.

De uiteindelijke definitieve gevolgen op het vlak van werkgelegenheid kunnen we nog niet helder zien, omdat de economie nog maar net opnieuw is opgestart. We zien echter wel een paar voorzichtig hoopgevendende signalen. Zo is de Vlaamse werkloosheidsgraad opnieuw zeer licht gedaald in de afgelopen maand. Is dat stabiel? Dat durf ik eigenlijk nog niet te zeggen.

Dan kom ik tot het hoge aandeel van de midden- en de hogeschoolden bij de niet-werkende werkzoekenden. Mijnheer Ronse, zoals gezegd is onze arbeidsmarkt in april en mei vrijwel stilgevallen. Er werd weinig aangeworven. Doorgaans worden midden- en vooral hogeschoolden sneller aangeworven dan laaggeschoolden. Tijdens de lockdown waren de kansen op werk voor iedereen laag, dus was er eigenlijk niet zo veel verschil tussen de kansen voor kort-, midden- en hogeschoolden. Die midden- en hogeschoolden blijven dus wat langer in de werkloosheid, en dat is wat men ziet in de cijfers. Normaal had men dus meer kans, maar de kansen waren voor iedereen gelijk ten gevolge van de lockdown. Dan zal de procentuele stijging dus groter zijn.

Ik kom tot de maatregelen. Mevrouw Malfroot, uw vragen zijn terecht, maar wel vrij breed geformuleerd. Het is de kerntaak van VDAB om werkzoekenden te begeleiden naar een traject naar werk. Als u vraagt wat zij allemaal doen, dan is dat eigenlijk vragen naar de hele missie van VDAB. Die missie bestaat uit matching, oriëntering, heroriëntering, opleiding, persoonlijke begeleiding. Er is hierover een hoorzitting georganiseerd in de commissie. Toen heeft Wim Adriaens, de leidend ambtenaar van VDAB, uitvoerig uitgelegd welke strategie VDAB zal volgen om de eigen dienstverlening en ook die van de partners te versterken. Het is de bedoeling dat VDAB maatgericht werkt. Zij werkten vóór de crisis al maatgericht en zullen dat uiteraard blijven doen. Dat betekent dat ze eigenlijk op zoek moeten gaan naar een voor die persoon gepast traject naar werk.

Hoeveel mensen zitten in een heropleidingstraject? De werkloosheid ten gevolge van de coronacrisis wordt niet apart gezet van de werkloosheid om andere redenen. Het is dus een beetje moeilijk om die vraag te beantwoorden. We weten niet hoeveel mensen heel specifiek ten gevolge van de coronacrisis deelnemen aan opleidingstrajecten. Wat we wel weten, is dat het leeuwendeel van de opleidingen van VDAB en partners werkzoekenden voorbereidt op knelpuntberoepen. Dat geldt vandaag tijdens de coronacrisis, maar dat was de afgelopen jaren ook al het geval. Jaarlijks stelt VDAB een opleidingsplanning op die mikt op de meest prangende knelpuntberoepen van het moment. Het is dus sowieso van belang, meer dan ooit zelfs, dat men de vacatures die er zijn, maximaal gaat invullen.

Tijdelijke werkloosheid is een maatregel die ontslag moet voorkomen. We hebben het daar al uitgebreid over gehad. Straks komt er ook nog een vraag om uitleg van de heer Ronse aan bod over tijdelijk werklozen.

Hoe gaat VDAB de werkgevers perspectief geven? VDAB baseert zich bij de matching op competenties en ondersteunt werkgevers hierbij. VDAB biedt werkgevers een breder perspectief aan dan enkel een werknemer met een diploma, omdat

VDAB zoekt naar wat een werkgever echt zoekt. Hoe meer gedetailleerd de info van de werkgever is, hoe gericht VDAB kan zoeken. Inzetten op talent is er ook voor zorgen dat dit talent zich kan ontwikkelen. Opleiden op de werkplek en flankerend ondersteunen van werkpleklers is dé aangewezen weg om talent binnen bedrijven en organisaties tot ontwikkeling te laten komen. VDAB kan ook werkgevers begeleiden bij het opstellen van een vacature zodat die voldoende competentiegericht is. Een werkgever moet duidelijk maken wat hij precies zoekt zodat mensen zich aangesproken voelen om in te gaan op een bepaalde vacature. Het is cruciaal dat VDAB werkgevers kan overtuigen van het leerpotentieel en het talent van bepaalde werkzoekenden. Dat blijft uiteraard de kerntaak van VDAB.

Ik heb vernomen dat jullie een bezoek hebben gebracht aan VDAB Oost-Vlaanderen. Daar zijn verschillende goede voorbeelden gegeven van hoe kort VDAB op de bal kan spelen inzake specifieke noden van werkgevers.

Hoe zal de Vlaamse overheid als voorbeeldinstantie zelf inspelen op het inzetten van werklozen ten gevolge van de coronacrisis? Dat is een belangrijke vraag. Ik ben samen met ministers Somers zeer ambitieus. Een ambitie is het wegwerken van zo veel mogelijk drempels voor zowel instroom als doorstroom door de focus te leggen op talent en competenties. We weten dat minister Somers een aantal initiatieven heeft genomen om, als er vacatures zijn, wat souplesse te brengen in de diplomavooraarden. Dat zijn goede stappen om ook in het aanwervingsbeleid met competenties rekening te houden.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Mijn twee vragen zijn te beantwoorden op basis van logische wiskunde. Als er niet veel mensen in de groep zaten en er komen er nieuwe bij, dan is de stijging relatief gezien forser dan elders.

We staan voor een enorme uitdaging. Ik vertel daar niets nieuws mee. Voor wie in zeer onzekere tijden – er is niet alleen corona, maar ook de brexit – waarbij economen recessies voorspellen, in de klassieke werkloosheid zit, kan ik mij inbeelden dat dit zeer zwaar doorweegt. We staan voor een ongeziene uitdaging om die mensen perspectief te bieden. Dat kan uiteraard niet alleen via VDAB. Daarom heeft het parlement de resolutie met betrekking tot de relance goedgekeurd en neemt de regering maatregelen. Ook op federaal en Europees niveau worden er maatregelen genomen. Maar de rol van VDAB is in dit verhaal toch nog vrij cruciaal.

Ik geloof heel sterk in arbeidsmobiliteit waarbij we het klassieke pad van mensen bijschaven verlaten en vrij radicaal gaan naar een nieuw spoor, waarbij wordt nagegaan hoe het zit met de mismatch, welke sectoren mensen nodig hebben en hoe we mensen in de reguliere of tijdelijke werkloosheid opnieuw kunnen opleiden richting andere sectoren zodat we ze op die manier veel perspectief kunnen geven. Dat is een ongelooflijke uitdaging waar we met z'n allen aan zullen moeten werken en waar we zeker onze steun aan zullen geven.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik wil toch nog even terugkomen op mijn laatste vraag, in welke mate de overheid daarin een voorbeeldfunctie zal opnemen. Want nu is het moment om die mensen te herscholen en bij te scholen en vooral te kijken naar hun competenties en hun ervaringen, naar wat ze bijvoorbeeld al hebben meegenomen uit een vorige job en van pas kan komen bij de overheid, zonder dat ze over dat specifieke diploma beschikken.

Minister, mijn bijkomende vraag is: los van de samenwerking met minister Somers, hebt u een idee van de timing waarop die mensen meer zullen worden ingeschakeld of waarop er meer kansen zullen worden gecreëerd om aan te werven op basis van competenties en minder op basis van diploma's? Ik vind dat vooral de overheid daarin belangrijke stappen moet zetten. Want men vraagt dat allemaal aan de werkgevers, en de privéwerkgevers moeten daarop ingaan. Het is dan ook van belang dat je als overheid daarin het goede voorbeeld geeft en aangeeft dat je het zelf ook op die manier zult doen, dat je het niet alleen verwacht van de privé-werkgevers, maar daarin zelf stappen onderneemt.

Minister, hebt u een idee van de timing voor de eventuele mogelijkheden om openingen te creëren in dat Vlaams personeelsstatuut (VPS), om mensen zonder specifiek diploma, maar met de nodige ervaring toch naar een job bij de overheid toe te leiden?

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Collega's, ik dank jullie voor jullie vragen. We zullen de impact van corona en of het nu een V-, een Nike-, een W of een U-curve wordt, de komende weken en maanden goed moeten opvolgen. Dat is een belangrijke taak van VDAB.

Minister, ik heb één specifieke vraag, over de controle op het zoekgedrag van de werkzoekende. Die controle werd tijdens de lockdown van de voorbije weken grotendeels stilgelegd. Dat was ook logisch, omdat ook vele opleidings- en andere trajecten waren stilgelegd. Minister, is die controle ondertussen opnieuw gestart? Ik hoop van wel. Ik stel deze vraag omdat we van heel wat VDAB-consulenten het signaal kregen dat sommige werkzoekenden tijdens de crisis 'piepkenduik' hebben gespeeld, zich onbereikbaar hebben opgesteld en zich hebben weggestoken. En dat is natuurlijk niet aanvaardbaar. We moeten opletten dat de goede leerlingen niet worden gestraft voor hun goed gedrag en de slechte leerlingen ermee wegkomen. Minister, is die controle ondertussen opnieuw opgestart? Doet het probleem van piepkenduik zich nog steeds voor? Hebt u daar zicht op? Kunt u daar iets over zeggen?

Robrecht Bothuyne (CD&V): Collega's, we zullen niet aan de laatste vraag zitten over de evolutie van de werkloosheid als gevolg van de coronacrisis. Daarnet ging het in verband met het schoolverlatersrapport over bijkomende acties die nodig zijn om in te spelen op de actuele noden van de arbeidsmarkt en de wijzigende omstandigheden, en nu opnieuw. Ik weet dat VDAB met 'VDAB In BEweging' (VIBE) een managementplan klaar had om de uitdagingen aan te kunnen waarvoor ze stonden. Ondertussen is er al veel gebeurd: er is een nieuw decreet goedgekeurd, er is deze crisis, en alle gevolgen daarvan. Dat betekent dat we meer zullen verwachten van de VDAB.

Minister, op welke manier kunnen we er zeker van zijn dat VDAB voldoende mensen en middelen heeft om deze uitdaging aan te gaan? Het is niet evident om, op het moment dat de werkzoekendenpopulatie volgens sommige voorspellingen met meer dan 50 procent dreigt te gaan stijgen, met dezelfde mensen en middelen de uitdagingen aan te gaan die we vanuit dit parlement van VDAB verwachten. Op welke manier wordt het managementplan geactualiseerd en wordt er rekening gehouden met de nieuwe omstandigheden van de arbeidsmarkt, zodat we effectief van VDAB de resultaten kunnen krijgen die we hier verwachten?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Het is inderdaad zeker niet de laatste keer dat we het hierover zullen hebben, mijnheer Ronse. U hebt een aantal beschouwingen gebracht. Het gaat om een grote uitdaging. We zijn ons stevig aan het voorbereiden

op de nieuwe rol van VDAB. Die rol zal cruciaal zijn. Er gebeurt ook een audit over de rollen die ze willen spelen, met sterktes en zwaktes waar ze nog aan zullen moeten werken. Sowieso is het erg belangrijk dat we dat doen. De sectoren zullen daar ook een ontzettend belangrijke rol in spelen.

Mevrouw Malfroot, op 3 februari 2020 is er een communicatie geweest van minister Somers dat wie aan de slag wil bij de Vlaamse overheid, in de toekomst niet per se over een diploma moet beschikken. Ook met een beroepskwalificatie kun je solliciteren. Het personeelsstatuut wordt in die zin aangepast. Ik ben nu wel aan het kijken of dat personeelsstatuut effectief al aangepast is, maar het is in elk geval de bedoeling. Ik moet nog nakijken of het effectief al gebeurd is.

Dat is wel relevant. Het is van belang dat je een diploma hebt, maar ik vind ook dat mensen kansen moeten krijgen. We hebben een heel kaderdecreet, ook over elders verworven competenties. Dan moet je als overheid ook wel de deur openzetten om mensen die niet noodzakelijk de geschikte diploma's hebben, maar toch een aantal kwalificaties hebben, eveneens de mogelijkheid te geven om, desnoods met een bijscholingstraject, in aanmerking te komen.

Mijnheer Ongena, de controledienst van VDAB is heropgestart vanaf maandag 25 mei – dat gaat dus weer volop door – en het uitsturen van uitnodigingen tot verhoor en de verhoren vanaf 8 juni 2020. Het waren natuurlijk uitzonderlijke omstandigheden voor iedereen, ook voor werkzoekenden, met weinig vacatures, waardoor je niet onmiddellijk kon sanctioneren tijdens die periode. Het zou gek geweest zijn, mochten we dat gedaan hebben. Ik verwacht wel dat de controles nu langzaam maar zeker weer volop starten. De verhoorlokalen zijn ten gevolge van de veiligheidsmaatregelen ondertussen ook aangepast om dat te kunnen doen.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik wil eerst onze collega Ongena een pluim geven voor een leuk nieuw woord: piepkenduik. Ik vind dat wel een leuk woord. *(Opmerkingen. Gelach)*

Ik vond de opmerking over piepkenduik ook wel pertinent en wil er nog even op aansluiten. De komende maanden, zeker met de stijgende werkloosheid, mensen die kwetsbaar zijn en moeilijke profielen hebben, mogen niet in de verleiding komen om naar gemakzuchtige recepten te grijpen zoals versoepeling van brugpensioen en arbeidsduurvermindering. We moeten blijven geloven in de capaciteiten en talenten van die mensen. We moeten, zoals de minister zelf zei, met een fors en ambitieus programma en een pakket aan maatregelen en kansen naar die mensen gaan, vanuit VDAB-opleidingen, stages en noem maar op, om hen naar ander werk, nieuw werk, en een mooie toekomst te brengen.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Ik ben blij te horen dat er toch stappen worden gezet in verband met het aanpassen van het personeelsstatuut, om de reden die ik daarnet heb gezegd en die ik nog eens zal herhalen. Als wij dat verwachten van de privésector, dan moeten wij dat op zijn minst zelf ook doen. Om die reden zal ik dat ook verder blijven opvolgen. Ik vind het heel goed dat er stappen worden gezet en dat we ook extra kansen creëren voor mensen die de nodige specificaties hebben en toch op zoek zijn naar een job.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

**VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de faillissementsaanvraag van Swissport
– 2526 (2019-2020)**

**VRAAG OM UITLEG van Robrecht Bothuyne aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het Vlaamse herstructureringsbeleid naar aanleiding van het faillissement van Swissport
– 2646 (2019-2020)**

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, collega's, wat we wisten, is gebeurd. Iedereen weet dat de coronacrisis een enorme impact heeft op onze arbeidsmarkt en op onze economie. Daar werden vandaag en de afgelopen weken al heel wat vragen over gesteld. We wisten ook dat, los van kleine ontslagrondes, heel wat bedrijven het risico lopen om definitief overkop te gaan.

Op maandag 8 juni zagen we een eerste voorbeeld daarvan in België. Toen stuurde Swissport een mail om aan te geven dat het zich failliet laat verklaren. Toen was er nog wat onduidelijkheid over de 1469 werknemers. Jammer genoeg is daar ondertussen duidelijkheid over: die worden allemaal ontslagen.

Swissport is een heel belangrijke speler, zowel in de luchthaven van Luik als die van Zaventem. Het is een van de topbedrijven op het vlak van grondafhandeling en vrachtvervoer. Corona was misschien wel de doodsteek voor een bedrijf als Swissport, maar het geeft zelf ook wel aan dat het daarvoor al in moeilijk vaarwater verkeerde. Door de crisis was het heel moeilijk om economisch overeind te blijven.

Voor die 1469 werknemers maakt dat eigenlijk allemaal niet uit. Voor hen is het verdict hetzelfde: ze komen allemaal op straat te staan. Dat is een ongelooflijk drama. Dat is een drama voor die 1469 die hun job verliezen maar ook voor hun gezinnen en hun omgeving. Dat heeft natuurlijk een enorme impact op het economisch weefsel van onze samenleving, dat we proberen overeind te houden.

We wisten dat het eraan zat te komen en het zal waarschijnlijk niet het laatste verhaal zijn over een grote ontslagronde of een bedrijf dat failliet gaat.

Minister, hebt u overleg gehad met Swissport?

Ik heb gezien in de media dat er op dit moment heel wat protesten zijn. Mensen maken zich, terecht, zorgen en komen op straat. Ze hebben geen zicht op hun toekomst. Het zijn moeilijke tijden. Hebt u zicht op het aantal getroffen werknemers dat uit Vlaanderen komt? Ik stel deze vraag om te weten hoeveel mensen dan door VDAB opgevolgd kunnen worden.

Welke stappen zal VDAB zetten om deze mensen te bereiken en te heroriënteren?

We weten dat er waarschijnlijk nog bedrijven overkop zullen gaan. Welke extra initiatieven worden er op dit moment genomen om VDAB hier proactief op voor te bereiden om dit op een zo goed mogelijke manier aan te pakken en om die mensen zo snel mogelijk te kunnen heroriënteren?

Robrecht Bothuyne (CD&V): Mijnheer Annouri, u hebt de context inzake Swissport heel goed en uitgebreid geschetst. De crisis waar we voor staan, doet

ons vrezen dat het niet bij Swissport zal blijven, als het gaat over grootschalige herstructureringen. In mijn vraag om uitleg zoom ik daarom iets verder uit om te bekijken wat we kunnen doen om voorbereid te zijn op wat zal komen, zeker omdat deze crisis een aantal specifieke kenmerken heeft. De crisis slaat op een verschillende manier toe in verschillende sectoren. De luchtvaartsector is uiteraard zwaar getroffen, evenals de evenementen- en cultuursector. We kunnen daar op verschillende manieren herstructureringen verwachten.

Minister, op welke manier staan VDAB en de Vlaamse Regering klaar om de werknemers van Swissport op te vangen en actief te begeleiden naar een nieuwe job?

Wordt er binnen de luchthavenregio overleg georganiseerd om eventueel toeleiding te voorzien naar andere bedrijven? Want daar was toch sprake van heel wat knelpuntvacatures.

Welke specifieke en nieuwe initiatieven wilt u nemen om het Vlaams herstructureringsbeleid tijdens deze coronacrisis verder uit te bouwen, rekening houdend met het specifieke karakter van deze crisis op onze arbeidsmarkt?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: De situatie bij Swissport was voor de crisis al niet echt optimaal, zoals jullie weten. De gevolgen van de crisis hebben daarbovenop een zeer zware impact gehad op het bedrijf, waardoor het uiteindelijk failliet verklaard werd. Dat is in eerste instantie – u hebt dat heel terecht aangehaald, mijnheer Annouri – een sociaal drama voor de bijna 1500 mensen die daar tewerkgesteld zijn.

Wij hebben zaterdag de informatie ontvangen omtrent de getroffen werknemers. Zoals jullie allebei terecht zeggen, heeft VDAB een heel belangrijke begeleidings-taak. Ik geef u de cijfers. Er zijn 1468 mensen die hun job verliezen. Daarvan wonen er 426 in Brussel, 251 in Wallonië en 791 in Vlaanderen. De impact van het faillissement voor Vlaanderen is dus bijzonder groot. Omdat we sinds deze ochtend toch al zeer provinciaal bezig zijn, geef ik ook de cijfers per provincie mee. Voor Waals-Brabant gaat het over 76 mensen, voor het deel Halle-Vilvoorde van Vlaams-Brabant over 322 mensen en voor het deel Leuven over 189 mensen. Vooral Vlaams-Brabant is dus zwaar getroffen, met 511 mensen. Voor Antwerpen gaat het over 143 mensen, voor Limburg over 34 mensen, voor West-Vlaanderen over 9 mensen en voor Oost-Vlaanderen over 94 mensen. Je ziet dus dat die impact voor Vlaanderen groot is.

Een collectief ontslag van deze omvang maken we niet zo vaak mee in Vlaanderen. We hebben onmiddellijk contact opgenomen met VDAB om te bekijken welke maatregelen we kunnen nemen om de getroffen mensen op te vangen. Gezien de omvang van het faillissement is het van belang om binnen de bestaande procedures de nodige bijkomende maatregelen te kunnen nemen om elke getroffen werknemer te kunnen opvangen. VDAB heeft een vaste samenwerking met outplacementkantoren om een opvolging aan te bieden. Het grote aantal ontslagen mensen kon in dit geval evenwel moeilijk worden opgevangen door het ene kantoor dat voor die regio is aangesteld. Daarom heeft men bijkomend mensen gecontacteerd, zodat die kunnen worden ingezet om iedereen op te vangen. Desnoods zullen we nog uitbreiden. Het is gewoon van belang om snel te kunnen zijn.

De curator van het bedrijf zet nu volop in op een zo goed mogelijke afhandeling van het faillissement. De vraag naar persoonlijke gesprekken is er op dit ogenblik niet, omdat de procedures eigenlijk bestaan. Wij moeten er dus vooral voor zorgen dat VDAB klaarstaat, wat nu ook aan het gebeuren is.

Er is rechtstreeks contact met Swissport. VDAB heeft vorige week donderdag de curator aangesproken die het faillissement van Swissport zal opvolgen. VDAB heeft de curator ook geïnformeerd over de rechten van alle medewerkers, namelijk het recht op outplacementbegeleiding, gefinancierd door het Sociaal Interventiefonds van VDAB. Daarnaast hebben de getroffen personen recht op gratis opleiding, mocht er uit het outplacementtraject een opleidingsnood blijken.

In het kader van een doorstart of overname kan ook het Vlaamse economische overheidsinstrumentarium worden ingezet. Er zijn de kapitaalparticipaties van wege ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV) of waarborgen door Gigarant. De voorwaarde daarvoor is dat er een businessplan moet zijn dat een leefbare toekomst voor de onderneming kan garanderen. Collega Gennez, we hebben dat ook bij een ander dossier gezien, in Mechelen. Op dit ogenblik is er nog geen concreet dossier, maar men staat wel klaar met de instrumenten om snel te kunnen ingrijpen.

Brussels Airport is reglementair verplicht om een tweede bagageafhandelaar te hebben, wat impliceert dat er sowieso een nieuwe afhandelaar ter vervanging van Swissport moet komen. Het is nog iets te vroeg om in te schatten wanneer en hoeveel nieuwe vacatures er zullen zijn, maar ook dat wordt bij ons opgevolgd.

Sinds de uitbraak van de coronacrisis en de lockdown is het aantal nieuwe vacatures binnen de luchthaven zeer beperkt. Het ligt ook niet in de lijn van de verwachtingen dat daar op korte termijn veel verandering in zal komen, al zijn er wat positieve signalen, zoals de vacatures bij DHL Aviation. Gisteren zijn ook de kabinetten van Waals minister van Werk Morreale en Brussels minister van werk Clerfayt akkoord gegaan met ons voorstel om een intergewestelijke crisiscel op te richten binnen Synerjob voor alle herstructureringen en faillissementen in het kader van de luchtvaart. Het is heel belangrijk dat we nu de handen in elkaar slaan wat dat betreft. Op die manier wordt de samenwerking met de andere gewesten versterkt, om de getroffen werknemers in de luchtvaartsector in alle gewesten sneller te kunnen ondersteunen.

De curator heeft de officiële aanvraag tot tussenkomst van het Sociaal Interventiefonds bij VDAB ingediend. Bij deze aanvraag heeft de curator een personeelslijst toegevoegd, zodat de getroffen personen gecontacteerd kunnen worden met het oog op een persoonlijk outplacementtraject. Eind volgende week worden de infosessies voor het personeel georganiseerd.

Naast dit reguliere aanbod heeft VDAB met de vakbonden het door de Vlaamse Regering ondersteunde project 'Doorstart' uitgewerkt. Dit project voorziet in een aantal workshops die getroffen werknemers snel kunnen volgen tussen het moment waarop ze te horen krijgen dat ze deel uitmaken van een collectief ontslag en het moment waarop ze effectief ontslagen worden. Het is van belang om in die periode al actie te kunnen ondernemen. Doel van het project is om werknemers in herstructurering de kans te geven de mentale switch te maken van probleemverwerking naar meer zelfsturing en controle en nieuwe toekomstperspectieven te willen zien. Als je heel lang bij een bedrijf werkt en plots gebeurt er iets, dan moet je mentaal de switch maken dat het misschien iets anders zal worden in de toekomst. Het uiteindelijke doel is getroffen werknemers sneller dan vandaag met hun toekomstige loopbaan aan de slag te laten gaan en op die manier hun inzetbaarheid te verhogen. Meer info kan online worden teruggevonden op www.doorstarten.be. We bekijken ook of dit project op grotere schaal ingezet kan worden.

Collega's, ik leef bijzonder mee met de ontslagen werknemers. Collectief ontslag is soms onvermijdelijk, maar ik hoop jullie ervan te overtuigen dat we met andere gewesten, maar ook met VDAB, alle hens aan dek hebben geroepen om mensen goed te kunnen begeleiden.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is opvallend dat het overgrote deel uit Vlaanderen komt. Ergens is dat logisch omdat het bedrijf in Zaventem is, maar omdat het ook actief is in Luik had ik gedacht dat het ietsje anders zou kunnen zijn. De cijfers bewijzen echter het tegendeel.

Ik vind het goed dat de stappen die u hebt aangehaald, gezet worden. Ik hoop ook dat er een overname zal zijn wegens de contractuele redenen die er zijn in Brussels Airport. Het is natuurlijk een ongeziene situatie omdat de luchtvaart in een crisis zit en omdat het koffiedik kijken is hoeveel mensen er aangetrokken zullen worden. Ik, net als u, begrijp de mensen die momenteel kwaad en teleurgesteld zijn en zich zorgen maken. Enerzijds is het zaak af te wachten wat eruit zal komen, maar anderzijds is de outplacement belangrijk. Hebt u er zicht op tegen wanneer dat traject voor die mensen begint? VDAB neemt nu contact op met de curator. Welke timing wordt daar opgeplakt? Tegen wanneer moet dit beginnen en tegen wanneer moet het afgerond zijn?

Robrecht Bothuyne (CD&V): Minister, op mijn beurt dank ik u voor uw antwoord en de spoedige reactie op deze grote herstructurering. Bijna 800 mensen in Vlaanderen zijn rechtstreeks getroffen. Dat is een groot aantal, maar tegelijk is niet alleen Vlaanderen getroffen maar alle gewesten. Het is een goed initiatief dat er een intergewestelijke crisiscel komt die – als ik het goed heb begrepen – breder gaat dan Swissport alleen, maar voor de hele luchtvaart bedoeld is. Wordt dat ook doorgetrokken naar andere sectoren? Wordt er op die manier al proactief gewerkt?

Ik hoop dat de mensen die getroffen zijn, zo snel mogelijk terug aan de slag kunnen in de sector bij een overnemer of elders. De spoedige opstart van outplacement-trajecten is dan ook essentieel.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Voorzitter, dit is een belangrijke vraag. We leven allemaal mee met de bijna 1500 gezinnen die van de ene op de andere dag hun job zijn kwijtgespeeld. Ik dank daarom VDAB die alle inspanningen doet om te proberen die mensen zo snel mogelijk opnieuw perspectief te geven, en die dat ook samen doet met anderen. Het gaat natuurlijk ook om mensen in Wallonië en Brussel die zwaar zijn getroffen.

We moeten hoopvol zijn. U hebt er al naar verwezen: er is de verplichting om een tweede bagageafhandelaar te hebben op de luchthaven. Zodra die luchthaven terug op volle toeren draait – hopelijk zo rap mogelijk – moet er economisch gezien ruimte zijn om minstens een deel van die mensen terug perspectief te geven. We mogen die hoop niet opgeven en we moeten dat signaal uitsturen.

Aan de andere kant – en dan kom ik tot mijn bijkomende vraag – weten we dat ook die andere partner, Aviapartner, die andere bagageafhandelaar, momenteel ook door moeilijk water vaart. We krijgen het signaal dat daar misschien jobs op de tocht staan. Minister, hebt u contact gehad met Aviapartner? Bevinden zij zich in moeilijk vaarwater? Kan Vlaanderen op een of andere manier helpen?

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik dank de collega's voor de vraag. Het is een heel belangrijke en actuele problematiek. Mijn collega's in de Kamer hebben gisteren, onder impuls van Theo Francken, daarover een resolutie neergelegd. Het is trouwens niet alleen belangrijk voor Vlaams-Brabant, maar voor heel Vlaanderen dat we een sterk functionerende luchthaven hebben. We kunnen het ons niet permitteren om

dat verhaal te laten verslappen. Ook onze gedachten gaan nu vooral uit naar die 1500 gezinnen.

Wij vinden het belangrijk dat die tweede grondaafhandelaar er snel komt, en twee, dat er een goed sociaal plan is. Wat dat laatste betreft, heeft het antwoord van de minister langs VDAB-zijde ons alleszins gerustgesteld. Alles wordt in paraatheid gebracht om die mensen op een zo goed mogelijke manier op te vangen, opnieuw toe te leiden en op te leiden, het liefst opnieuw richting een job in de sector waarin ze zaten. Want we zullen altijd een luchthaven nodig hebben, dus moeten we daar fors op inzetten. Dat zijn allemaal goede zaken.

Minister, mijn vraag is vooral een oproep om vanuit de Vlaamse Regering ook bij de Federale Regering aan te dringen op voldoende middelen om die luchthaven te kunnen blijven doen draaien, want die is cruciaal voor onze Vlaamse welvaart.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Ook wij willen ons medeleven betuigen aan die 1500 gezinnen die een zeer moeilijke tijd beleven. Maar het stond natuurlijk wel wat in de sterren geschreven: de 'ground handlers', zoals ze worden genoemd op de luchthaven, Swissport en Aviapartner, hebben het sowieso moeilijk. En deze coronacrisis is voor Swissport alvast de doodsteek gebleken.

Maar als je kijkt naar de aandacht die er – terecht – is voor Brussels Airlines, dan staat die wel in schril contrast met de politieke aandacht die er voor de 'ground handlers' is. Dat is ook niet te verbazen, want deze bedrijven worden in een 'race to the bottom' geduwd op onze nationale luchthaven, waar alleen nog contracten ter beschikking worden gesteld van die twee bedrijven – nu één – waarop ze verlies maken. En finaal zijn het dan inderdaad de arbeiders, de medewerkers die de prijs betalen en zijn het ook de gewestelijke diensten voor arbeidsbemiddeling die aan de slag moeten. Ik pleit voor een interfederaal gesprek, een dialoog over hoe Brussels Airport Company wordt gerund en over de toekomst van die bagageafhandelaars. Er is er nu nog maar eentje, Aviapartner, die in tegenstelling tot Swissport wél aanspraak kon maken op die 10 miljoen euro overheidssteun, waarvan Swissport verstoken is gebleven. De vraag is hoe die steun dan wordt toegekend? Misschien zijn er daarvoor wel goede redenen, maar het is eigenlijk heel ontransparant. En dat behoeft verbetering en meer transparantie in de toekomst, omdat we nood hebben aan bedrijven met gezonde fundamenten die actief zijn op Brussels Airport.

Enerzijds is het natuurlijk een drama voor die 1500 mensen die hun werk verliezen en ook hun anciënniteit. Vaak zijn het mensen met een korte scholing en een zeer specifieke expertise die inzetbaar is in de luchtvaartsector of op een luchthaven. Ik ben wel gerustgesteld door wat u bepleit hebt als outplacementplan en door het plan van aanpak vanuit VDAB voor de opvolging van deze 1500 mensen. Maar voor de toekomst van onze nationale luchthaven – niet alleen de nationale luchtvaartmaatschappij, maar ook de omkadering – is er nood aan een toekomstgerichte visie.

Luchtvaart blijft luchtvaart, mensen zullen wel blijven vliegen, maar het is ook belangrijk dat de groei gestimuleerd wordt in sectoren met een nog positiever toekomstperspectief dan de luchtvaartsector. Misschien is het aan te bevelen dat we ook die mensen die bij Swissport hun job hebben verloren, opleiden om actief te kunnen zijn in die nieuwe sectoren, waar een deel van hun competenties zeker op aansluiten, zoals de hernieuwbare-energiesector en de bouw. Ik denk dat dat ook een fundament kan zijn voor een krachtige relance vanuit de Vlaamse Regering.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Bedankt, collega's, ook voor alle blijken van medeleven met wat de medewerkers van Swissport is overkomen. Maak het maar mee, als je bij een bedrijf werkt en plots heb je zo'n donderwolk boven je hoofd.

We hebben zopas de bevestiging gekregen dat Forem, de Waalse VDAB, de getroffen Waalse werknemers van Swissport zal opvangen in hun eigen 'cellules de reconversion', waarbinnen zij ook outplacement zullen kunnen krijgen. Ons outplacementaanbod is voor de Vlaamse werknemers, maar we werken complementair aan elkaar.

Op dit moment, collega Annouri, zijn er geen contacten met mogelijke overnemers. Er is ook nog geen dossier, althans volgens onze informatie. We hebben onze diensten aangeboden, dat is ook al iets. De infosessies zouden eind volgende week starten. Daarbij krijgen de mensen eerst alle informatie. We hebben de adressen. De curator heeft alle gegevens doorgegeven, waardoor we nu actief kunnen gaan bemiddelen.

Voorlopig zijn er nog geen initiatieven voor andere structurele tewerkstellingscellen. Voor de luchtvaart zien we een ketenreactie, vandaar dat we een sectoraanpak willen doen. Als er één schakel problemen heeft, dreigen er nog problemen bij andere schakels. Voor andere herstructureringen is een sectoraanpak niet uitgesloten.

Collega Ongena, die levenslijn van 20 à 25 miljoen euro zou door de Federale Regering aangeboden worden om de grondafhandelaar Aviapartner door de crisis te loodsen. Voorlopig zijn er nog geen VDAB-contacten met Aviapartner, omdat dat ook nog niet gevraagd is. Er komt in principe een lening. Die 20 à 25 miljoen euro is een lening vanuit de Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij (FPIM). De Federale Regering heeft daarmee ingestemd. En u weet dat wij complementair zijn in de initiatieven die we nemen.

Collega Gennez, op ons initiatief zal er samen met de andere sectoren een vaste crisiscel worden opgericht voor het omkaderen van alle ontslagen in de luchtvaartsector. Dat is de globale aanpak die we doen. Wat dan Brussels Airlines en de interfederale aanpak betreft: het is de Federale Regering die echt bevoegd is om over de herstructurering van Brussels Airlines te onderhandelen. Voor wat de personeelsproblematiek betreft, zit er in de interregionale tewerkstellingscel luchtvaart ook een deelnemer van de federale overheid. Het is dus niet zo dat we naast elkaar werken. We proberen zo goed mogelijk de bevoegdheidsverdeling te respecteren zoals ze is. Wij worden ook nauw betrokken voor alles wat tewerkstelling is.

Outplacement is gericht op het identificeren van talenten en werkzoekenden en op het bekijken waar ze kunnen worden ingezet. Ze kunnen via VDAB hiervoor ook gratis opleiding volgen.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Bedankt voor de extra antwoorden, minister. Ik dacht dat ik vorige week ergens had gelezen dat er op dit moment al een tiental mogelijke gesprekspartners waren voor een eventuele overname van Swissport. Ik hoop dat er toch iets uit zal komen en dat er snel witte rook komt. Iedereen hier heeft duidelijk uitgesproken hoe erg het voor die mensen is en wat de impact is van het verliezen van hun job. Je merkt ook, zeker in deze tijden, dat het om heel veel redenen moeilijk is. Ik las in een artikel dat mensen samen wilden rouwen. Ze wilden een moment inlassen om toch iets heel moeilijks te verwerken. Ze kregen toestemming van de burgemeester, maar daarna mocht het dan toch niet vanwege de coronatijden. Het is heel moeilijk op heel veel vlakken. De verantwoordelijkheid die we hebben vanuit Vlaanderen, vanuit de politiek, is dan echt om ervoor te zorgen dat die mensen zo goed en zo snel mogelijk worden opgevolgd en zo snel mogelijk ook

weer perspectief krijgen. U hebt daarnet de stappen aangeduid die zullen worden gevolgd. We zullen dat opvolgen en we hopen dat dat ook zo snel mogelijk in orde komt, want dat is wat die mensen vandaag vooral verdienen: weer perspectief krijgen op de arbeidsmarkt.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Inderdaad, snelheid en efficiëntie zijn bijzonder belangrijk als het gaat over het opvangen van mensen die getroffen worden door een herstructurering of faillissement, die hun job verliezen. Dat is inderdaad een trauma. Als men dan niet bij elkaar kan zijn, maakt dat het des te zwaarder om te verwerken. Die begeleiding is dus essentieel. Het is goed dat VDAB alvast kort op de bal speelt en samenwerkt met de federale en andere overheden in dit land. Laten we hopen dat er niet alleen snelheid is en efficiëntie maar vooral ook voldoende capaciteit om eventuele toekomstige herstructureringen en ontslagen op te vangen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de verlenging van de maatregel van tijdelijke werkloosheid – 2531 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Dit thema werd al meermaals besproken. Ik denk dat dat de laatste keer gebeurde in de plenaire vergadering, net op het moment dat de sociale partners hadden voorgesteld aan de federale regering om de maatregel te verlengen. Het weekend na die plenaire vergadering heeft de federale regering beslist om de maatregel te verlengen tot 31 augustus en voor sommige sectoren tot eind dit jaar.

Dat heeft wel wat gevolgen. Dat is iets dat een serieuze impact zal hebben. Ik denk dat dat in eerste instantie een positieve impact zal zijn. Heel wat economen noemen het ook een stabiliserende factor. Ik denk echter dat we niet blind mogen zijn voor de negatieve impact van zo'n beslissing, want zolang mensen in tijdelijke werkloosheid zitten en geen opleidingen volgen, verminderen hun kansen op de arbeidsmarkt met de dag meer, tenzij ze natuurlijk kort daarna opnieuw aan de slag kunnen in het bedrijf waar ze werkten. Dat moet altijd de bedoeling zijn.

Daarom vond ik het toch wel zinvol om die beslissing van de federale regering hier in het Vlaams Parlement ter sprake te brengen. Ik heb daar een paar vragen over.

U hebt heel snel geschakeld bij het aanvragen van de machtiging om de informatie in te zien van de tijdelijk werklozen. Dat is onze sleutel om die mensen opleidingen en werkervaring aan te bieden. Hebt u hierop al een antwoord gekregen, of is er zicht op een antwoord? Hoe staat het met die aanvraag?

Hoe kijkt u zelf, als minister van Werk, met uw Vlaamse bril naar de impact van die federale beslissing op onze Vlaamse arbeidsmarkt?

Werd al een concreet plan uitgewerkt om die tijdelijk werklozen, als we hun gegevens hebben, te 'verleiden' tot het volgen van opleidingen, eventueel richting andere sectoren?

Hebt u zicht op het aantal mensen dat sinds de start van de coronacrisis, sinds het moment dat de tijdelijke werkloosheid ingeroepen kon worden, al spontaan de stap

gezet heeft naar de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB)? Dat lijkt me ook een heel interessant aspect.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Bedankt, collega Ronse. Ik wil eerst een kleine opmerking plaatsen bij uw intro, waarin u zei dat het een tijdje geleden was dat er nog over de tijdelijk werklozen werd gesproken. Het hangt er natuurlijk van af wat u bedoelt met 'een tijdje'. Ik heb hierover op 22 april, op 30 april, op 6 mei en op 3 juni vragen beantwoord. Dat is misschien op zijn West-Vlaams 'een tijdje'. Voor mij was dat toch een vrij grote intensiteit aan vragen over dit thema, collega. Het thema staat zelfs in de resolutie die vorige week werd goedgekeurd in het parlement. Ik begrijp dat er veel kan gebeuren op een week, na het goedkeuren van een resolutie. Maar het was toch wel vrij intens.

Die machtiging voor het opzetten van een datastroom wordt niet aangevraagd bij de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) maar bij het informatieveiligheidscomité (IVC) van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ). Dankzij uw vraag weet ik dat nu ook. Zoals op 3 juni gemeld in de plenaire vergadering, werd de schriftelijke procedure opgestart voor het verkrijgen van die machtiging. De KSZ heeft VDAB laten weten dat normaliter de schriftelijke procedure deze week zal worden afgerond. Mocht dat niet het geval zijn, dan kunt u me daar volgende week nog een vraag over stellen.

Dan, is er al een concreet plan? Collega, nog belangrijker dan het verkrijgen van de data is wat er met die data zal gebeuren. Uw vraag is dus terecht. Zodra de datastroom is opgezet, zal VDAB bekijken wie al bekend is bij VDAB, zodat VDAB via mail of telefoon in een gepersonaliseerd aanbod kan voorzien. Als we alleen maar beschikken over naam en adres, zullen we nog moeten bekijken of we die mensen dan per brief contacteren, of dat wel een goed middel is. Wij voorzien ook in een landingspagina op de website die zich zal richten tot werknemers in een kwetsbare positie, zoals tijdelijk werklozen, werknemers in opzeg, mensen met een tijdelijke job, enzovoort.

U vroeg vervolgens wat ik er zelf van vind. Dit is een maatregel die een onderneming extra zuurstof geeft in een economisch moeilijke periode en waardoor men niet onmiddellijk moet overgaan tot effectief ontslag. Ik weet dat ook de werkgevers, vooral de werkgevers, daar echt vragende partij voor waren. Vanuit Vlaanderen, en dat staat ook in jullie resolutie, willen we er vooral voor zorgen dat tijdelijke werkloosheid niet structureel wordt, door proactief een opleidingsaanbod aan te reiken en zo de positie van tijdelijk werklozen te versterken. Het feit dat de verlenging nu ook gepaard zal gaan met opleiding, is wat mij betreft een stap in de goede richting.

De gegevens over het aantal mensen die spontaan naar VDAB zijn gestapt, hebben we niet. VDAB kan die doelgroep ook niet afzonderen in zijn databank, omdat die doelgroep niet behoort tot het traditionele doelpubliek van VDAB. Het antwoord daarop moet ik u dus spijtig genoeg schuldig blijven.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Minister, dank u voor uw helder antwoord. Laten we alsjeblieft hopen dat de KSE, of KSZ, of hoe heet dat beest, dat zo snel mogelijk bevestigd wordt. Ik hoop dat die mensen ook beseffen hoe gewichtig dit dossier is. Elk dag dat VDAB tijdelijk werklozen niet kan contacteren, geen opleidingen kan aanbieden, geen werkervaring kan aanbieden, is een verloren dag. Dat is eigenlijk mijn allergrootste bekommernis. Als u mij zou vragen waar ik het meest mee inzit in heel die coronacrisis, dan is dat net met al die mensen die vandaag tijdelijk werkloos zijn of anderszins werkloos of totaal inactief zijn. Die mensen gaan

richting een mogelijke recessie zonder dat we iets voor hen kunnen doen. Dat is zo cruciaal, dus ik hoop echt dat die mensen van de KSZ meekijken. Ik ben er eigenlijk zeker van dat ze trouwe kijkers zijn van de commissie Economie, en ook fans van de minister. Ik hoop dat ze ons zo snel mogelijk een machtiging geven, dat ze, om de woorden van collega Ongena te gebruiken, geen 'piepkenduik' zullen spelen.

U zegt bij voorkeur via e-mail of telefoon in een aanbod te zullen voorzien voor die mensen. Dat vind ik zeer sterk. Dat is ook ambitieus. Als men gaat beginnen met ouderwets brieven sturen naar die mensen, waarin staat dat ze een opleiding kunnen volgen of dit of dat... Dat mogen we niet doen. Men moet die mensen op maat, persoonlijk contacteren. Ik zou dus echt afraden om dat via een brief te doen. Een landingspagina – ik vind dat ook een mooi woord – op de website is uiteraard ook goed, maar ik zou toch echt inzetten op een gedreven team VDAB-medewerkers die die mensen heel voluntaristisch contacteren en vooral overtuigen om mee te doen aan een opleiding of een werkervaring. Alles wat die mensen doen, is immers op basis van hun vrije wil. Dat is dus zeer belangrijk.

Wat u aangaf, vind ik wel jammer: eigenlijk zou VDAB toch moeten kunnen monitoren welke mensen die nu al tijdelijk werkloos zijn, spontaan naar VDAB zijn gestapt. Ik vind het jammer dat VDAB dat niet kan monitoren. Ik hoop dat er geen tweede golf of crisis komt, maar indien dat zo zou zijn, dan moet zeker mee in ons actieplan voor relance komen dat dat moet worden gemonitord. Natuurlijk, als we de machtiging hebben zal dat niet meer nodig zijn.

Minister, u hebt terecht verwezen naar de resolutie. Een van de belangrijkste punten daarin is voor mij dat er voor die tijdelijk werklozen een forse aanpak wordt gevraagd om ze te versterken. Deze resolutie is ook zonder tegenstem goedgekeurd, want wie zou er durven stemmen tegen een resolutie waar de heer Bothuynе zijn ziel in heeft gestopt? (*Opmerkingen. Gelach*)

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Het feit dat we daar zoveel naar vragen is omdat we allemaal een zekere frustratie hebben over het feit dat er heel veel tijdelijke werkloosheid is en dat we het gevoel hebben dat we tijd aan het verliezen zijn. Het is daarom goed, minister, dat het geduld stilaan beloond wordt, dat er informatie komt en dat VDAB klaarstaat om er volop mee aan de slag te gaan. Tijdelijke werkloosheid was tot nu toe lonend voor de doe-het-zelfmarkten, maar we moeten er ook voor zorgen dat het lonend wordt voor de arbeidsmarkt.

Robrecht Bothuynе (CD&V): De taken en opdrachten voor VDAB groeien met de minuut. Ik ben benieuwd hoe dat allemaal kan en zal gerealiseerd worden.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Ik sluit aan bij de laatste opmerking van de heer Bothuynе.

Ik heb de opmerkingen van de heren Ronse en Ongena geacteerd. Het enige dat u echt niet mag vergeten, is dat VDAB uit een positie komt waarbij ze werklozen moesten begeleiden naar de arbeidsmarkt. Mensen in tijdelijke werkloosheid zijn geen werklozen. Zij behoren ook niet tot die doelgroep.

Het decreet is nog maar net aangepast. Ik maak mij ook een beetje zorgen over de toelating die we zullen krijgen. We hebben er al een gehad waarbij we mensen enkel maar mochten aanschrijven per brief. Dat is misschien niet meer van deze tijd, maar we moeten ons bewegen binnen de machtiging die we krijgen. Als je

lijsten krijgt met namen, dan heb je nog niet de mailadressen. We kunnen niet toveren, maar we proberen te roeien met de riemen die we hebben.

Ik ben het eens met de basisstelling, maar dat moet ook overlegd worden met de werkgevers en de vakbonden. De sectorconvenanten zijn bijzonder boeiende materie want we zetten daar een aantal miljoenen tegenover, maar opleidingen, ook voor mensen in tijdelijke werkloosheid, kunnen daar ook deel van uitmaken. Ik vind dat de sector daar ook zelf op moet inzetten. Er is zo weinig tijd voor opleidingen. Wie tijdelijk werkloos is, kan misschien die tijd gebruiken om opleidingen te volgen.

Ik ben het dus eens met de basisstelling. Ik maak me wel zorgen over hoe groot we de opdrachten voor VDAB maken, want het moet haalbaar zijn. Het is wel elementair. Het is tot slot ook een sectorale verantwoordelijkheid.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik ga volledig akkoord met dat laatste. Niemand had gedacht dat toen het VDAB-decreet werd goedgekeurd, het meteen al zo relevant en actueel zou worden. Het is meteen een enorme test. Dat is ook goed op lange termijn. We starten met een 'big shock'. De sectoren moeten inderdaad meewerken, want anders is het niet realistisch om dat rond te krijgen.

Minister, ik denk dat ik namens alle collega's spreek als ik zeg dat we gerust een bezoek willen brengen aan het KSG om uw vraag tot machtiging te onderlijnen. *(Opmerkingen. Gelach)*

Het is toch niet van deze tijd om met een brief of postduif of 'whatever' mensen in tijdelijke werkloosheid aan te spreken. We hebben één kans en ik hoop echt dat dit telefonisch en persoonlijk zal kunnen. Als het met een brief moet, dan kan ik u garanderen dat er een heel boze brief zal vertrekken vanuit dit parlement met een pleidooi om ons alstublieft voldoende armslag te geven om onze bevoegdheid te kunnen waarmaken.

Minister Hilde Crevits: Collega Ronse, het is 'KSZ', met de 'z' van 'zekerheid'. Er zijn nog zekerheden in het leven.

Axel Ronse (N-VA): Ik dacht 'KSG', met de 'g' van 'goedkeuring'. *(Gelach)*

Minister Hilde Crevits: Nee, het is wel dus wel degelijk 'KSZ'. *(Opmerkingen. Gelach)*

De voorzitter: Als die postduif verkeerd aankomt, is het dus daardoor. *(Gelach)*

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het relancebeleid van de private hr-dienstverleners – 2588 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, mijn vraag gaat over het relanceplan dat wordt voorgesteld door de Federatie van Partners voor Werk (Federgon). Federgon, de organisatie die de uitzendsector vertegenwoordigt, maakt zich grote zorgen. Ze zien dat er door de coronacrisis een terugval is van 40 procent van uitzendarbeid

in Vlaanderen. De uitzendsector is zowat de kanarievogel van onze arbeidsmarkt. Hij gaat als eerste snel achteruit als het slecht weer wordt op onze arbeidsmarkt. Maar meestal – en dat is het goede nieuws – gaat hij opnieuw snel vooruit als de economie opnieuw aantrekt.

Maar over dat laatste maakt Federgon zich wel wat zorgen. Daarom hebben ze zelf een relanceplan naar voren geschoven, met daarin specifieke aandacht en vragen voor hun eigen sector. Ik zal de voorstellen die ze doen niet allemaal opsommen. Het stelt mij – en wellicht ook collega Bothuyne en de andere collega's die de resolutie hebben opgesteld – gerust dat veel van hun voorstellen mee zijn opgenomen in onze resolutie. Dat is een teken dat we goed bezig waren en niet te wereldvreemd zijn. Dat zit dus goed.

Maar langs de andere kant zijn ze wel een beetje pessimistisch. Ze denken namelijk dat de Vlaamse Regering haar ambities rond de werkzaamheid van 80 procent, die ze in vraag stellen, en de 120.000 extra jobs die we met ons regeerakkoord ambiëren, wat moeten bijstellen.

Minister, ik heb enkele vragen rond die relancestrategie van die private HR-dienstverleners.

Hoe beoordeelt u de strategie die ze voorstellen?

Deelt u hun inzicht dat de coronacrisis de Vlaamse Regering dwingt om een aantal uitgangspunten van het regeerakkoord te evalueren en aan te passen?

En om zeker te zijn: blijft u vasthouden aan de ambitieuze doelstelling om onze werkzaamheidsgraad richting die 80 procent te krijgen? Of bent u mee pessimistisch met de mensen van Federgon?

Iets ruimer: welke impact zal de coronacrisis hebben op de vereiste key performance indicators (KPI's) die de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) opgelegd zal krijgen in het nieuwe meerjarenplan?

Tot slot, ziet u een specifieke rol voor de uitzendarbeid, outplacement en dienstencheques – want die vertegenwoordigen ze natuurlijk ook – in de strategie naar een relance van onze Vlaamse arbeidsmarkt?

Ik dank u.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, ik heb met bijzondere aandacht en interesse het advies van Federgon doorgenomen. Ik was aangenaam verrast dat ook de private HR-dienstverleners mee nadenken over de relance. Dat vind ik een heel goede zaak.

Ik ga ook akkoord met een aantal andere prioriteiten die zij naar voren schuiven: inzetten op activering, inzetten op skills, stimuleren van de vraag naar arbeid, werk maken van arbeidsmobiliteit, zo vroeg mogelijk optreden bij een mogelijk ontslag. Dat zijn allemaal elementen die voor mij relevant zijn en waar ik ook achter kan staan.

Deel ik de inzichten van Federgon? Ja en neen. Ja, als het gaat over een aantal uitgangspunten van het regeerakkoord. Neen, omdat ik niet vind dat corona een aanleiding mag zijn om al onze eerdere noodzakelijke engagementen overboord te gooien. Dat zou ik een beetje spijtig vinden. Vaak is structureel beleid het best denkbare beleid. We moeten erover nadenken. Ik zie niet in waarom we het inzetten op opleiding, het bereiken en activeren van niet-actieven minder belangrijk zouden moeten vinden. Dat blijft voor mij heel, heel, heel belangrijk. Ik kan

tegenwoordig de beleidsnota vastnemen en denken: dit hadden evenzeer de titels kunnen zijn van een relanceplan voor de arbeidsmarkt. We waren dus eigenlijk wel toekomstgericht aan het werken. Dat wat betreft de 'neen'.

Het is ook een 'ja', omdat we een aantal zaken opnieuw moeten bekijken. Waar moeten we capaciteit verschuiven? Ik zie daarin drie punten. Hoe moeten we op korte termijn versneld zaken realiseren? Hoe zorgen we ervoor nu klaar te zijn om die mogelijke toename van de structurele werkloosheid tegen te houden, bovenop de problemen die onze arbeidsmarkt al kende? En wie zijn de nieuwe kwetsbaren, waarvoor we specifieke maatregelen moeten nemen? Ik denk bijvoorbeeld aan de freelancers die het toch wel moeilijk hebben gehad en een beetje overal zitten in deze crisis.

Daarom heb ik niet gewacht en hebben we in overleg met de sociale partners afgesproken om het VESOC-engagement (Vlaams Economisch Sociaal Overleg-comité) te actualiseren. We zijn de gesprekken volop aan het voeren. We wachten uiteraard wel op de adviezen van het economisch en maatschappelijk relance-comité.

Die 80 procent is een zeer grote uitdaging, maar alles wat we doen, zal gericht zijn op een relance die jobs creëert. Als we dat niet doen, maken we echt foute keuzes. Voorlopig zou ik me nu niet vastpinnen op nieuwe doelen. Ik denk dat we daar beter globaal in blijven. We moeten wel goed onze prioriteiten stellen om in de richting van dat doel, dat verderaf is dan zes maanden geleden, te blijven werken. Ook als je het niet haalt, heb je wel een target of een uitdaging, en daar moet je op focussen.

Er zit daar bij VDAB wel wat beweging in. VDAB moet in de relanceaanpak een zeer cruciale rol spelen. Ze moeten zich daar intern ook goed op voorbereiden.

Outplacement, dienstenchequejobs en uitzendarbeid zullen – dat is evident – een cruciale rol opnemen in onze arbeidsmarkt van vandaag, maar ook in het post-coronatijdperk. Dat lijkt mij een certitude. Mensen zullen op het kruispunt staan van een aantal transities: van job naar werkloosheid, van job naar job, van werkloosheid naar job. Daar moet een zeer activerend herstructureringsbeleid gevoerd worden, ook door VDAB.

We weten dat uitzendarbeid heel belangrijk kan zijn om tijdelijke verschuivingen op de arbeidsmarkt op te vangen, tijdelijke tekorten in bepaalde sectoren in te vullen enzovoort. We weten ook dat de dienstenchequesector kansen biedt aan laaggeschoolde werknemers die elders moeilijk aan een job geraken. Tegelijk helpt het werkenden om de combinatie van werk en privé gezond te houden. We zien ook dat de dienstenchequeactiviteiten sterk zijn hernomen. We zitten nu aan iets meer dan 90 procent. Dat is positief.

De drie sectoren staan dus, wat mij betreft, goed gepositioneerd om de uitdagingen op onze arbeidsmarkt mee in goede banen te kunnen leiden.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Dank u wel, minister. Ik heb hier drie belangrijke zaken genoteerd. Ten eerste twijfelde ik er niet aan dat u de insteek van Federgon belangrijk vond en met veel interesse hebt gelezen.

Ten tweede heb ik genoteerd dat u vasthoudt aan de lijnen die bij de opmaak van het regeerakkoord en in uw beleidsnota zijn neergeschreven, ervan overtuigd dat we daar al een belangrijke toekomststrategie hebben uitgetekend en dat we daar echt aan vasthouden, met natuurlijk de evidente nuance dat we kijken naar welke prangende problemen zich nu op korte termijn voordoen – u hebt verwezen naar

de freelancers – om hier en daar wat te versnellen en bij te sturen, zonder de richting op zich in vraag te stellen.

En ten derde is het belangrijk dat u ook vasthoudt aan de ambitie van 80 procent. We weten natuurlijk dat dat moeilijker zal zijn, maar zoals u zelf aangeeft, is het belangrijk dat we dat doel voor ogen houden. Mochten we dat doel nu beginnen af te zwakken, dan geven we ons nu eigenlijk al over aan corona. En als er iets is wat we niet mogen doen, is het ons overgeven aan corona.

Ik dank u voor uw verduidelijkingen, minister. Ik heb geen bijkomende vragen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ilse Malfroot aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het welvaartsfonds – 2569 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Collega's, de maatregelen die zijn genomen in het kader van de relancestrategie van de Vlaamse Regering dienen bedrijven van zuurstof te voorzien door de injectie van privékapitaal. Een van de maatregelen is het oprichten van een welvaartsfonds, waar privaat kapitaal door ondernemingen kan worden aangewend. Het is voor onze fractie cruciaal dat hardwerkende Vlamingen die hun spaargeld in de economie pompen, de zekerheid krijgen dat het geïnvesteerde geld aan het einde van de rit terug op de rekening staat.

Het fiscale voordeel verbonden aan de maatregelen, is positief, maar de garantie dat de kleine spaarder zijn geïnvesteerde kapitaal zal terugkrijgen, wordt niet gegeven. We vinden het dan ook geen goed idee om kapitaal met een groot risico op te halen bij mensen die dat risico niet goed kunnen inschatten. Het welvaartsfonds heeft bovendien een weinig succesvolle voorganger. In 2018 werd het ARKImedes-fonds vervroegd opgedoekt. Dat fonds kostte de Vlaamse overheid 45 miljoen euro aan waarborgen. Hopelijk zijn daar lessen uit geleerd.

Om financiële katers te vermijden, zijn duidelijke voorwaarden en een toezichtmechanisme nodig. Zo moet worden uitgesloten dat ondernemingen met een zeer hoog faillissementsrisico het geld gebruiken om uitstaande schulden terug te betalen en dat de burger vervolgens opdraait voor het verlies.

Minister, in welke toezichtmechanismen kan worden voorzien om te voorkomen dat ondernemingen met een zeer hoog faillissementsrisico het geïnvesteerde geld van burgers gebruiken om uitstaande schulden terug te betalen? Welke voorwaarden dienen bedrijven na te leven om aanspraak te maken op geld, geïnvesteerd in het welvaartsfonds? Hoe gaat de Vlaamse Regering de burger garanderen dat die zijn geïnvesteerde geld aan het einde van de rit terugziet?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega.

Het werkings- en toezichtmechanisme van het welvaartsfonds wordt op dit moment nog uitgewerkt door de ParticipatieMaatschappij Vlaanderen (PMV). Dat is een heel boeiende maar moeilijke operatie. Het fonds zal volledig operationeel zijn in 2021. Hoe komt dat? Deze doorlooptijd is vereist om de goedkeuring te verkrijgen van de FSMA, collega Ronse, wat staat voor Financial Services en Markets Authority.

Deze Belgische toezichtsautoriteit voor financiële diensten en markten ziet er onder meer op toe dat het juiste risicoprofiel toegekend wordt aan het fonds. Elk beleggingsfonds, collega Malfroot, heeft zijn specifieke risico's. Dat moet duidelijk worden opgenomen in de beschrijving van het fonds en de informatie aan beleggers via een prospectus. De FSMA kijkt er ook op toe dat de adequate investeringsprocessen en risicobeheertechnieken toegepast worden.

Het staat vast dat enkel intrinsiek gezonde en levensvatbare Vlaamse kmo's in aanmerking zullen komen voor investeringen via dat fonds. Dit is een belangrijk principe dat bij de investeringsbeslissingen toegepast zal moeten worden. Het is dus uitdrukkelijk niet de bedoeling om in ondernemingen met een zeer hoog faalingsrisico te investeren.

Er is geen overheidswaARBorg voorzien door de Vlaamse Regering omdat het hier gaat over een belegging in kapitaal. Wel is het het doel om een breed fonds te creëren dat zorgt voor de nodige risicospreiding en vooruitzichten moet geven op marktconforme rendementen. Wie belegt, weet dat er altijd een risico is.

Het fonds zal onder toezicht staan van de FSMA. In overeenstemming met de regelgeving zal er ook een risicoprofiel worden toegekend aan het fonds. Dat zal bepalen wie aangesproken kan worden als investeerder in het fonds.

Hiermee passen we de Europese beleggingsrichtlijn toe. Deze richtlijn heeft als doelstelling om de beleggers en de integriteit van de financiële markten te beschermen. De richtlijn voorziet ook regels voor eerlijke, transparante, efficiënte financiële markten.

Er is dus wel nog wat werk aan de winkel, collega, om het fonds operationeel te maken en om volledige transparantie te geven over het kader waarbinnen er gewerkt zal worden.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): De overheid heeft het al geprobeerd en het is niet goed afgelopen de vorige keer. Ik twijfel nu eigenlijk ook aan de doeltreffendheid van dit fonds. Persoonlijk denk ik dat je dan beter naar de beurs gaat, waar je de risico's kan inschatten om je bedrijven te redden als je – letterlijk – met je geld aan het spelen bent.

Ik vraag me ook af welke mensen in deze tijden die risico's zullen willen nemen zonder kapitaalsgarantie, omdat er op de normale markt toch wel heel veel fondsen zijn die wel een degelijke kapitaalsgarantie bieden.

Ik kijk dus uit naar het kader dat uitgewerkt zal worden, maar ik stel me wel vragen bij de doeltreffendheid. We zien wel waar we geraken.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Wij vinden het concept van een welvaartsfonds, dat momenteel wordt uitgewerkt, uiteraard wel een goed idee. Het stond ook in de resolutie die – op enkele onthoudingen na – goedgekeurd werd. De meerderheid van het parlement staat daar achter.

De vergelijking met het ARKImedes-fonds gaat niet helemaal op. Het ARKImedes-fonds was effectief gericht op durfkapitaal. Er was daarin ook een waarborg voor beleggers. U bent daar vrij negatief over, collega. Ik heb er nog eens de impactstudie op nageslagen van de Vlerick Business School en de Universiteit Gent. Die evaluatie van het ARKImedes-fonds was wel overwegend positief. Er was onder andere een positieve impact op jobcreatie, verankering van ondernemingen, het

aantrekken van kapitaal... Ik denk dus dat de negatieve lezing die u hieraan geeft, toch enigszins genuanceerd moet worden.

Het welvaartsfonds heeft een heel andere insteek. Het welvaartsfonds heeft de volgende insteek: we kunnen onze kmo's voorzien van kapitaal waar zij in deze omstandigheden misschien minder gemakkelijk toegang toe hebben. Terwijl de dingen waar u over spreekt, zoals de beurs, bedoeld zijn voor ondernemingen die daar wel relatief gemakkelijk toegang toe hebben. We vangen dus een lacune op, door enerzijds spaarders die dat willen – want uiteraard zal niemand hiertoe verplicht zijn – de kans te geven om te investeren in onze economie en anderzijds de kmo's de mogelijkheid te geven om vers kapitaal aan te trekken. Ik denk dat dat een win-winsituatie is voor iedereen.

Wél hebt u een punt, en dat heeft de minister ook terecht aangehaald, over het ervoor zorgen dat iedereen goed geïnformeerd is over de risico's. We willen inderdaad geen toestanden waarbij mensen het gevoel krijgen dat ze nul risico lopen. Dat hebben we in het verleden inderdaad wel bij sommige zaken meegemaakt, en dat willen we absoluut vermijden. Informatie blijft dus belangrijk, maar zolang we investeren in onze Vlaamse kmo's en het risico duidelijk is voor iedereen, denk ik dat u daar zelf weinig op tegen kunt hebben. De minister gaf ook aan dat het gaat om intrinsiek gezonde bedrijven. Ik denk dus dat dit een heel goede zaak is, en ik hoop dat men snel kan doorgaan met dit initiatief.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Collega Malfroot, ik vind dit een interessante vraag. U wees op een aantal risico's, uiteraard, maar u bent ongetwijfeld ook Vlaams-nationalist en de verankering van onze Vlaamse bedrijven, van onze Vlaamse kmo's zal ongetwijfeld ook wel een onderwerp zijn dat u genegen bent. Ik denk dat dat de focus is van dit initiatief: hoe kunnen we ervoor zorgen dat beloftevolle bedrijven niet alleen overleven, maar ook in Vlaamse handen blijven, dat we de beslissingscentra hier houden? Wat dat betreft, was er een lacune in het financieringslandschap, zeker met betrekking tot de grootte van het fonds dat we hier voor ogen hebben. De vergelijking met ARKImedes is niet helemaal onlogisch, maar is in dezen ook niet helemaal door te trekken. Collega Vande Reyde heeft dat perfect uitgelegd, denk ik. We moeten daar lessen uit trekken. Ik hoop dat het fonds snel operationeel kan worden gemaakt, dat we daarvoor ook decretaal snel een initiatief kunnen nemen. Minister, wat zou de timing daaromtrent kunnen zijn?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Malfroot, ik wil eerst eventjes inspelen op iets wat collega Vande Reyde heeft gezegd, want eigenlijk moet ik bijna niet meer antwoorden, aangezien hij het antwoord heeft gegeven. Het verschil met ARKImedes is dat er daar sprake was van 90 procent overheidswaarborg, maar het ging over hoogrisico-investeringen in start-ups, en dat is nu echt wat we niet willen. Het moet eigenlijk een stabiel fonds worden. Er is ook een heel grote roep om met de mensen de economie te ondersteunen. We willen daarop inspelen, door het vriendenaandeel, dan kies je zelf waar je investeert, maar dan heb je het fonds, waarbij je dat doet samen met een groep die ervaring heeft. Dat is eigenlijk het toegevoegde dat we willen maken.

Collega Vande Reyde, de evaluatie is zeer positief, ook omdat ARKImedes onder tussen een evergreenfonds met enkel kapitaal van PMV is geworden. Dat is dus eigenlijk een heel positieve zaak. Door ARKImedes is ook de markt van risico-kapitaalverstrekkers geactiveerd, wat eigenlijk ook een goede zaak is geweest, maar nog eens, ons fonds heeft een andere optie.

Het fonds zal ook complementair optreden met de achtergestelde leningen, die tickets boven de 800.000 euro. We proberen dus echt complementair te zijn.

Collega Bothuyne, zoals ik zei, vermoeden we dat dat voor begin volgend jaar zal zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Vincent Van Peteghem aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over bedrijven en hun systemisch risico voor de economie – 2605 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Van Peteghem heeft het woord.

Vincent Van Peteghem (CD&V): Voorzitter, minister, dit is misschien een wat meer theoretische vraag. Ik heb een artikel gelezen van een macro-econoom bij Belfius over het systemisch risico voor de economie. Dat ging voornamelijk over het feit dat er door covid uiteraard negatieve kettingreacties zijn ontstaan. Zo had de sluiting van de horeca bijvoorbeeld meteen een impact op de leveranciers en op de voedingssector. Dat is toch wel heel sterk naar voren gekomen in deze crisis.

Dat principe van systemische risico's is natuurlijk een bekend fenomeen. We hebben dat ook al bij de brexit gezien, en in de financiële sector. Na de financiële crisis hebben we de financiële sector opgelegd een aantal buffers aan te leggen om die systemische risico's te vermijden.

De vraag is nu of wij, zeker met het oog op een eventuele tweede golf, niet moeten nagaan of we dat systemisch risico in de niet-financiële sectoren kunnen gaan beperken. Vandaar ook deze vraag.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega Van Peteghem, en welkom in deze commissie. U hoeft zich nooit te verontschuldigen voor het feit dat een vraag theoretisch is; alle vragen die aanvaard worden door de voorzitter, zijn zeer interessant, zo ook die van u.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Dus vragen die geweigerd worden, zijn niet relevant? (*Gelach*)

Minister Hilde Crevits: U weet dat ik verantwoordelijk ben voor een praktijktest die ik zelf uitgevoerd heb een aantal jaren geleden, dus ik ben nogal gevoelig voor de motivering die gekoppeld wordt aan een weigering. Ik ga er nu dus van uit dat, als een vraag geweigerd wordt, dat niet zonder reden is, collega Vande Reyde. Maar deze is niet geweigerd, dus het zal wel een interessante zijn.

We hebben in Vlaanderen een heel open, exportgerichte economie. Meestal is die blik op de wereld een troef, maar de coronacrisis heeft ons geleerd dat het ons ook kwetsbaar maakt, en dat mogen we niet negeren. De sluiting van één toeleverancier in Azië kan in onze geglobaliseerde wereld quasi onmiddellijk verstrekken gevolgen hebben voor een kmo hier in Vlaanderen. Die openheid en verwevenheid zijn cruciaal voor onze welvaart, maar brengen belangrijke risico's met zich mee.

Risico's nemen en beheersen is onlosmakelijk verbonden met ondernemerschap; dat moeten we Vlaamse ondernemers niet leren. Maar het is van belang dat er een goed risicomanagement is en vandaag is dat vooral gericht op risico's die een individuele onderneming van buitenaf bedreigen. Er gaat veel minder aandacht, collega's, naar het risico dat het uitvallen van een onderneming of een sector

inhoudt voor andere ondernemingen of voor de economie in haar geheel. Een van de zaken die de coronacrisis ons geleerd heeft, is dat zulke systeemrisico's niet alleen in de financiële sector voorkomen, zoals collega Van Peteghem stelt.

Wat doen we en wat is er gedaan? Eerst en vooral heeft de Nationale Veiligheidsraad tijdens de lockdown een onderscheid gemaakt tussen essentiële en niet-essentiële sectoren. Uit die lijst blijkt glashelder dat enorm veel bedrijven en sectoren van vitaal belang zijn voor het functioneren van onze samenleving. We zijn economisch, maar ook als samenleving, alleen overeind kunnen blijven omdat sectoren zoals de zorg, voeding, transport en distributie en telecommunicatie operationeel zijn kunnen blijven. Daarbij was er meteen ook aandacht voor de verbondenheid tussen de sectoren. Persoonlijk heb ik er bij het uitvoeren van de exitstrategie voor gepleit om een ketenbenadering te hanteren. Het heeft immers maar zin een activiteit te laten opstarten als alle schakeltjes in de keten van toeleveranciers zoals grondstoffen en diensten ook hun activiteiten kunnen uitvoeren. Anders creëer je mogelijkwerwijze een lege doos.

Binnen de administratie zijn er ten tweede initiatieven om ons een beter zicht te bieden op mogelijke systeemrisico's op sectoraal vlak. Zo werkt het Departement Economie, Werk & Innovatie, samen met Statistiek Vlaanderen en het Federale Planbureau, aan het opstellen van de interregionale input-outputtabellen (IO-tabellen). Een IO-tabel geeft een gedetailleerde beschrijving van het productieproces van een economie en van de goederen- en dienstenstromen die daarmee gepaard gaan. De interregionale variant doet dat voor elke bedrijfstak in elk gewest afzonderlijk. Die interregionale IO-tabellen geven ons dus een inzicht in de mate waarin de economie in het Vlaamse Gewest verweven is, tussen de sectoren onderling, met andere gewesten en met het buitenland. De combinatie van die informatie met andere beschikbare sectorale data zou ons moeten helpen om de mogelijke systeemrisico's van sectoren en bedrijven in kaart te brengen. Die data omvatten de marktwerking, de marktconcentratie en ook onze topbedrijven.

De oplevering van de nieuwe IO-tabellen verwachten we in de loop van 2021, volgend jaar dus. De prioriteit gaat vandaag naar een benadering op sectoraal niveau. Momenteel is het moeilijk om op korte termijn vanuit de Vlaamse administratie de systeemrisico's op individueel bedrijfsniveau in kaart te brengen, maar we kunnen ook niet wachten tot het onderzoek naar deze problematiek zijn definitief beslag heeft gekregen. Die tijd gunt het coronavirus ons gewoonweg niet. We nemen dus al concrete maatregelen op een aantal cruciale vlakken.

Ten derde is er de Task Force Business Continuity Planning (BCP) – BCP, collega Ronse.

Ten eerste werd, specifiek voor de voedingssector, in de Economic Risk Management Group een taskforce Business Continuity Planning opgericht onder leiding van Piet Vanthemsche. De opdracht van deze taskforce is precies verzekeren dat de kritieke productieketens tijdens de crisis overeind blijven.

Onze havens zijn operationeel gebleven tijdens de crisis en hebben zo een belangrijke rol gespeeld bij de bevoorrading van Europa. Door het openhouden van de havens konden er snel 'green lanes' tot stand komen om de continuïteit van het grensoverschrijdend goederenverkeer te verzekeren. In het kader van de economische relance bekijken we in welke mate we 'business continuity'-oefeningen ook kunnen toepassen in andere sectoren. Zo kunnen we inschatten of de essentiële dienstverlening in die sectoren ook met beperktere mankracht operationeel kan blijven.

Dan kom ik tot de bescherming van de toeleveringsketens. We moeten ervoor zorgen dat we strategische posities in onze toeleveringsketens niet uit handen geven. Zo zetten we als Vlaamse Regering mee onze schouders onder de uitbouw van een

screenings- en blokkeringsmechanisme. Hiermee kunnen we buitenlandse investeringen met risico's voor de veiligheid en de openbare orde beter inschatten en, indien nodig, blokkeren. We werken daarbij binnen het kader dat hiervoor op Europees niveau gecreëerd is. Daarbij gaat bijzondere aandacht naar de bescherming van onze strategische infrastructures zoals de havens, de luchthavens en het elektriciteitsnet.

Tot slot moeten we ook aandacht hebben voor het lokaal ingrijpen in bedrijven. Bij een eventuele heropflakking van het coronavirus moeten we beducht zijn voor het economisch domino-effect van systeemrisico's. Het komt er op dat moment op aan om zoveel mogelijk mensen – vanzelfsprekend in veilige omstandigheden – aan het werk te houden, zodat continuïteit in de bedrijfsvoering gegarandeerd wordt. De coronacrisis heeft ons al geleerd dat onze kostbaarste grondstof gemotiveerde mensen zijn die ook in bijzonder moeilijke omstandigheden bereid zijn om hun werk uit te voeren. Onder andere de protocollen voor veilig werken en het contactonderzoek waar we vandaag op inzetten, moeten ons bij een eventuele heropflakking toelaten om lokaal in te grijpen. We zijn nu iets beter gewapend. We hadden geen protocollen en moesten van nul starten. Ik heb ook al van ondernemers gehoord dat ze bepaalde zaken zullen behouden omdat het veiliger is.

Ik ben mij zeker bewust van de systeemrisico's die het coronavirus in ons economisch model heeft blootgelegd. Ik deel absoluut uw mening dat we die risico's verder in kaart moeten brengen. We zouden de input en output moeten hebben tegen 2021. In afwachting daarvan moeten we doortastend optreden met de instrumenten die ontwikkeld zijn om bij een eventuele heropflakking van het coronavirus geen kettingreactie teweeg te brengen.

De voorzitter: De heer Van Peteghem heeft het woord.

Vincent Van Peteghem (CD&V): Minister, ik dank u voor uw zeer uitgebreide antwoord. Ik ben zeer blij dat er al onderzoek wordt gedaan naar de ketenbenadering. Het doet mij trouwens ook terugdenken aan een toelichting die we een paar maanden geleden hebben gekregen omtrent de brexit door professor Vandenbussche, die niet alleen keek naar de pure cijfers – de export van België naar het Verenigd Koninkrijk bijvoorbeeld bedraagt 7,6 procent van het bbp – maar dit combineerde met de ketenaanpak. In de exportcijfers van België zitten alle zaken die via de haven naar het Verenigd Koninkrijk gaan, maar die zijn misschien niet allemaal in ons eigen land gemaakt. Een bedrijf dat levert aan een leverancier in Duitsland kan een veel grotere impact krijgen door de brexit. Ik ben zeer blij dat u daar verder onderzoek naar wilt doen.

U haalde aan dat ondernemers vaak heel sterk hun eigen risico kunnen inschatten, maar niet altijd de risico's binnen de keten. Misschien ligt daar nog een taak voor de overheid weggelegd om hen daarover meer informatie te verstrekken zodat ondernemers niet teveel de focus leggen op één regio, één bedrijf of één klant, maar dat ze kijken hoe de risico's geminimaliseerd kunnen worden.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik vind het een heel interessante vraag, ook al was de collega gisteren niet zo sympathiek voor mij. In goed christelijke traditie zal ik dat echter wel voor hem zijn.

Het concept van systemisch risico kennen we vanuit de financiële crisis. Toen was dat heel fel geënt op de banken en het grote risico dat het omvervallen van de banken zou hebben op de rest van de economie. Nu zitten we in een lichtelijk andere situatie, maar waar toch weer dezelfde risico's opduiken.

Enkele weken geleden stond er een heel interessant artikel in *The Economist*. Ik zal het aan de commissiesecretaris bezorgen, voor jullie allen. Dat artikel ging over het risico waarover we het vorige week hebben gehad, namelijk dat verschillende lidstaten, regio's zich vooral zouden terugplooien op zichzelf. Volgens mij is dat het grootste systemisch risico dat we op dit moment hebben. We hebben het er verleden week in deze commissie ook over gehad: ook bij ons zijn er heel veel geluiden die gaan naar een ietwat semiprotectionistisch beleid. Dat lijkt mij een heel, heel groot gevaar. We hebben deze week nog de cijfers gezien over de terugval van de export in Vlaanderen: 7,5 procent. Een derde van onze jobs is rechtstreeks of onrechtstreeks afhankelijk van die export. Als alle lidstaten een beleid gaan voeren waarbij de eigen productie, de eigen jobcreatie, de eigen industriële kampioenen worden bevoordeeld, zitten we in een situatie van een 'race to the bottom'. Dat wordt heel goed beschreven in dat artikel en daarom zal ik het u ook bezorgen.

We moeten ons daar in Vlaanderen heel hard van bewust zijn. Minister, dat is ook mijn suggestie aan u. Ik weet natuurlijk wel dat dat iets is dat onze regio te boven gaat. Maar in alle overlegorganen, ook op Europees niveau, waarbij u betrokken bent, zou ik heel hard bepleiten om ervoor te zorgen die Europese *safeguards* die er altijd geweest zijn, om individuele steun vanuit lidstaten te voorkomen, zeker te behouden en nog te versterken. Want in tegenstelling tot de financiële crisis – en daarmee sluit ik af – waarin al die Europese regels werden versterkt, ook qua begrotingsbeleid, is het gevaar nu dat ze worden losgelaten. In de coronaperiode is er daarvoor wat ruimte gegeven en heel wat lidstaten willen dat verlengen. En voor een regio als de onze is dat echt een enorm gevaar. Dus laat ons er alles aan doen om dat te voorkomen, zowel in dit parlement als daarbuiten.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, voor de volledigheid wil ik eerst opmerken dat het antwoord dat ik heb gegeven werd voorbereid door een nieuwe medewerker op mijn kabinet, Tom Gladinez, die doctorandus is aan één van onze uitstekende Vlaamse universiteiten. Bij dezen heeft Tom dus ook een vermelding in de annalen van dit parlement. Dat kan stimulerend werken om nóg harder door te gaan. Nietwaar, Marie-Charlotte? (*Gelach*)

Ze heeft vandaag haar hartjeskleed aan. Ik weet niet of iemand daar al op gelet heeft, maar ik vind het heel mooi.

Mijnheer Van Peteghem, corona heeft wel aangetoond dat onze verwevenheid bijna totaal is. Bij echte lockdowns zie je dat na een tijdje vrijwel iedereen wordt getroffen. Dat is eigen aan een geglobaliseerde economie. Maar dat neemt niet weg dat we die risicopreventie absoluut moeten meenemen in de afspraken met de partners, in het bestek. We zien dat er ongelooflijk veel initiatieven zijn rond ondernemen na corona. Dat vind ik op zich een heel goede zaak. Je kunt een stuk risicobeheersing inbouwen, maar dan natuurlijk wel in de hele keten.

Collega Vande Reyde, u wijst terecht op het feit dat we niet mogen terugplooien op onszelf. Dat is echt een gevaar, zeker voor een kleine en open regio als Vlaanderen. Ook de economische risico's bekijken we het best op EU-niveau. Het is alvast mijn bedoeling om daarvan een punt te maken op de Europese Raad. Ik word straks woordvoerder voor België in de Europese Industrieraad. Dat geeft mij de kans om daar wat tussenkomsten te doen.

Ik weet niet of jullie deze week de persconferentie hebben gevolgd over de exportcijfers. Het is enorm wat wij in de interne markt, intra-EU exporteren. Dus als iedereen daar een groot protectionisme begint toe te passen, is dat een ramp voor Vlaanderen. We moeten daarvoor beducht zijn. Maar dat neemt niet weg dat de vraag van de heer Van Peteghem zeer terecht is, dat je het best ook een systeembenadering hebt en dat het goed is om de systeemrisico's per regio of per sector

goed in kaart te brengen. Dat we evenwel niet mogen vervallen in economisch isolationisme, daarmee ga ik absoluut akkoord.

Tom meldt mij dat hij zijn doctoraat verdedigt op 7 juli. Allen daarheen, mocht u eens een doctoraatsverdediging live willen meemaken. Hij meldt ook dat hij zijn hartjeskleed niet aangetrokken heeft, maar zeer vereerd is met de vermelding in de annalen van deze vergadering.

Nog één detail, mijnheer Vande Reyde: er is wel een verschil met de financiële crisis, omdat tijdens de financiële crisis de mensen beschikbaar gebleven zijn. Bij corona is ook het menselijke kapitaal, behalve in de essentiële sectoren, weggevallen. Dat komt er nu nog bovenop. Dat maakt het een klein beetje anders dan wat toen gebeurd is.

Wordt vervolgd, maar ik denk dat het een interessante gedachtewisseling is. Het is zeker ook belangrijk om bij de relance- en preventiemaatregelen voldoende aandacht te besteden aan wat we vooraf al kunnen vermijden door een systeem-blik te werpen op het geheel.

De voorzitter: De heer Van Peteghem heeft het woord.

Vincent Van Peteghem (CD&V): De discussie heeft inderdaad duidelijk gemaakt dat we ons niet enkel moeten focussen op welke systemen er binnen Vlaanderen allemaal zijn, maar dat we dat binnen de EU moeten doen. En we moeten uiteraard niet enkel werk maken van risicopreventie, maar ook van beheersing en controle.

De voorzitter: Ik lees op de website van de KU Leuven dat Tom Gladinez onder andere de auteur is van een artikel met de titel 'Zilver wordt goud', dus het ziet er goed uit voor ons economisch beleid en de resultaten die we daarvan mogen verwachten. *(Opmerkingen. Gelach)*

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ilse Malfroot aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over steunmaatregelen voor de textielverzorgingsbranche – 2634 (2019-2020)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Minister, het belang van de textielverzorgingsbranche tijdens de coronacrisis blijkt uit de kwalificatie als 'cruciale sector' onder paritair comité 110. Deze ondernemingen hebben gedurende de pandemie een belangrijke rol vervuld, en vervullen die nog steeds.

Een vierhonderdtal leden die aan textielverzorging doen, worden vertegenwoordigd door de Federatie van de Belgische Textielverzorging (FBT). Het gaat over textielverzorgingsbedrijven, industriële wasserijen, textielservices, droogkuiszaken, nat-reiniging, strijkdiensten, wassalons, verhuur van antistofmatten, leasing van sanitaire producten, enzovoort. De sector is nauw verbonden met de horecasector, een branche die de impact van de gezondheids crisis zwaar gevoeld heeft. Horecawasserijen, die over geen enkele uitwijk-mogelijkheid of alternatieve klanten beschikken, worden ook hard getroffen. Tot nu toe bleven specifieke steunmaatregelen voor de sector uit.

Minister, bent u bereid tot de oprichting van een sectorfonds voor de textielverzorgingssector, gezien de belangrijke rol die de sector heeft vervuld? Welke bijkomende maatregelen neemt u als ondersteuning voor de als cruciale sector benoemde textielverzorgingssector? Bent u bereid om, gezien de kwalificatie van al die bedrijven onder paritair comité 110, de hinderpremie toe te kennen aan de veelal kleine ondernemingen die toch genoodzaakt waren om te sluiten, met eventuele aftrek van de reeds ontvangen compensatiepremie?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, de sector zelf heeft al een sectoraal opleidingscentrum voor de textielverzorging, het TFTC-centrum (Training For Textile Care) en ook een fonds voor bestaanszekerheid, het Gemeenschappelijk Fonds van de Textielverzorging. Ik weet dus niet of het nodig is om nog een extra fonds op te richten. Ik denk dat u ook bedoelt dat we moeten kijken of het nodig is om extra middelen uit te trekken om de verliezen te compenseren.

Ik kan bevestigen dat ik de analyse van de Federatie van Belgische Textielverzorging over de impact op hun sector ken, zeker als het gaat over de samenhang met of de toelevering aan de horecasector. Jammer genoeg is die sector allerm minst een uitzondering. Hij wordt dan ook ten volle meegenomen in het steunpakket dat door de Vlaamse Regering is ontwikkeld: de premies, maar ook het pakket aan financiële maatregelen om op langere termijn in de financiering te voorzien.

Daarnaast is het de bedoeling om in het najaar een nieuwe sectorconvenant af te sluiten, ook met de sector textielverzorging, waarin we onder andere een relance-toets stoppen, om aandacht te hebben voor de impact van corona op het menselijk kapitaal in de sector. We hebben op dit ogenblik nog geen extra bijkomende maatregelen voorzien.

Bedrijven uit de textielverzorgingsbranche kunnen – afhankelijk van hun specifieke situatie – een beroep doen op ofwel de coronahinderpremie ofwel de compensatiepremie.

Bedrijven uit deze sector die een locatie hebben die voor het publiek toegankelijk is, zoals een droogkuis of een strijkwinkel waar particulieren over de vloer komen, werden verplicht gesloten en hadden dus recht op de hinderpremie.

Ondernemingen – bijvoorbeeld industriële wasserijen – die vooral klanten uit de horeca hebben en geen locatie uitbaten die voor het publiek toegankelijk is, kunnen gebruik maken van de compensatiepremie. U weet dat er ondertussen twee compensatiepremies zijn, omdat we beseffen dat er ook twee periodes zijn waarin er mogelijk erw ijs groot omzetverlies geleden wordt.

Vandaag zijn de premies dus uitgekeerd en in behandeling voor de sector waarnaar u verwijst voor ongeveer 2,4 miljoen euro. De tweede ondersteuningspremie is daar nog niet bijgerekend. Het gaat enkel over de eerste groep maatregelen.

De voorzitter: Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Ik heb geen verdere opmerkingen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.